

ที่ ทช ๑๐๐๓.๐๘/ ก๑๙๓๔

สำนักงานคณะกรรมการกิจการ
กระจายเสียง กิจการโทรทัศน์
และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ
ถนนพหลโยธิน กทม. ๑๐๔๐๐

๒๒ สิงหาคม ๒๕๕๙

- เรื่อง** ความเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่...) พ.ศ. ...
- เรียน** ประธานคณะกรรมการการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่...) พ.ศ. ...
สภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ตามที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติมีมติรับหลักการร่างพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่...) พ.ศ. ... ที่คณะรัฐมนตรีเสนอ และแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่...) พ.ศ. ... ขึ้นพิจารณาปรับปรุงร่างกฎหมายดังกล่าว ในการนี้นางสาวสุภิญญา กลางณรงค์ และ นายประวิทย์ ลีสถาพรวงศา ในฐานะ กสทช. ด้านการคุ้มครองผู้บริโภคและส่งเสริมสิทธิเสรีภาพของประชาชน ได้จัดเวที NBTC Public Forum ครั้งที่ ๒/๒๕๕๙ ขึ้นเมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๙ เพื่อให้สาธารณชนรับทราบเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาและเนื้อหาของร่างพระราชบัญญัติฯ ตลอดจนรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อแนวทางการปรับปรุงร่างกฎหมายดังกล่าว เพื่อเสนอต่อคณะกรรมการวิสามัญฯ ในประเด็น ดังต่อไปนี้

๑. องค์กรประกอบ คุณสมบัติ กระบวนการได้มา และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ทั้งนี้ หากมีการแก้ไขเพิ่มเติมตามร่างที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติรับหลักการไว้พิจารณา จะเกิดผลดีหรือส่งผลกระทบต่อการใช้ปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ต่อไปในอนาคตหรือไม่ อย่างไร

๑.๑ องค์กรประกอบของ กสทช. เห็นว่า การแก้ไขขององค์กรประกอบคณะกรรมการ จากเดิมจำนวน ๑๑ คน ให้เหลือเพียง ๗ คน เป็นผลดี เพราะสอดคล้องกับทิศทางการกำกับดูแลกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมในยุคหลอมรวมมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามเห็นควรกำหนดจำนวนกรรมการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญที่แน่นอนในแต่ละด้าน เพื่อเป็นหลักประกันให้มีกรรมการผู้เชี่ยวชาญครบทั้งเจ็ดด้านเพื่อรองรับบริบทสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

/๑.๒ คุณสมบัติ ...

๑.๒ คุณสมบัติของ กสทช. เห็นว่า การกำหนดคุณสมบัติทั่วไป ซึ่งกำหนดให้กรรมการ กสทช.

ก) ต้องเป็นหรือเคยเป็นข้าราชการพลเรือน พนักงานในหน่วยงานอื่นของรัฐหรือรัฐวิสาหกิจ ที่ดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าหัวหน้าส่วนราชการตั้งแต่ระดับกรมขึ้นไป หรือ ข) หากเป็นนักวิชาการ ต้องดำรงตำแหน่งหรือเคยดำรงตำแหน่งรองศาสตราจารย์ขึ้นไปมาแล้วไม่น้อยกว่า ๕ ปี หรือ ค) หากเป็นเป็นนายทหารหรือนายตำรวจ ต้องมียศหรือเคยมียศพลโท พลอากาศโท พลเรือโท หรือพลตำรวจโทขึ้นไป หรือ ง) หากเป็นผู้บริหารในหน่วยงานเอกชน ต้องเป็นหรือเคยเป็นผู้บริหารที่มาแล้วไม่น้อยกว่าสามปีในตำแหน่งไม่ต่ำกว่ารองกรรมการผู้จัดการใหญ่ในบริษัทมหาชนที่มีทุนจดทะเบียนไม่น้อยกว่า ๑,๐๐๐ ล้านบาท หรือ จ) หากเป็นบุคคลที่ทำงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภค ต้องมีประสบการณ์มาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๐ ปี กรณีนี้แม้เป็นการกำหนดคุณสมบัติทั่วไปแต่กลับเป็นการจำกัดสิทธิของผู้ที่ความรู้ความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์และประสงค์จะสมัครเข้ารับการสรรหาโดยไม่มีความจำเป็น อีกทั้งการกำหนดคุณสมบัติในลักษณะดังกล่าวไม่มีส่วนสะท้อนถึงความรู้ความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ อันจะยังประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของ กสทช. แต่อย่างใด

๑.๓ กระบวนการได้มา เห็นว่า การกำหนดให้มีคณะกรรมการสรรหาฯ ทำหน้าที่คัดเลือกผู้สมควรได้รับเลือกเป็นกรรมการ กสทช. โดยมีองค์ประกอบมาจากผู้ดำรงตำแหน่งในหน่วยงานของรัฐ แต่อย่างไรก็ตามการกำหนดให้ ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลฎีกา ประธานศาลปกครองสูงสุด ประธานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชน และผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ซึ่งผู้ดำรงตำแหน่งข้างต้นมิใช่ตำแหน่งของผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม หรือมีประสบการณ์ด้านการตลาด การแข่งขัน และอุตสาหกรรมสื่อโดยตรง จึงไม่อาจเป็นหลักประกันได้ว่าจะสามารถคัดเลือกผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญที่เหมาะสมและสมควรได้รับเลือกเป็นกรรมการ กสทช. ได้ อีกทั้งประธานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ประธานกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน และประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและพิทักษ์สิทธิมนุษยชน เป็นผู้ทำหน้าที่ตรวจสอบการดำเนินงานของ กสทช. ตามอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ดังนั้นจึงเป็นการกำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่โดยขัดหรือแย้งกับบทบาทหลักที่กฎหมายกำหนดอำนาจหน้าที่ไว้

นอกจากนี้การกำหนดองค์ประกอบคณะกรรมการสรรหาฯ มีองค์ประกอบมาจากหน่วยงานของรัฐทั้งหมด จึงทำให้ประชาชนขาดการมีส่วนร่วมในการกำหนดการสรรหากรรมการ กสทช. ผ่านองค์กรที่มาจากภาคประชาชนโดยตรง เช่นเดียวกับเจตนารมณ์ที่ปรากฏในกฎหมายฉบับปี ๒๕๔๓ และฉบับปี ๒๕๕๓ ดังนั้นจึงสมควรกำหนดให้มีองค์กรที่มาจากประชาชนมีส่วนร่วมโดยตรงในการสรรหากรรมการ กสทช.

อนึ่ง ผู้แทนของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการมีผลประโยชน์ทับซ้อนในกรณีที่จะกำหนดในบทบัญญัติของกฎหมายว่าให้ สตง. มีบทบาทในกระบวนการได้มาซึ่งกรรมการ กสทช. และการเป็นกรรมการตรวจสอบ รวมทั้งในประเด็นอื่นๆ อาทิ กิจการดาวเทียม งบประมาณ การบริหาร ซึ่ง สตง. ได้ส่งความเห็นในทุกประเด็นไปยังคณะกรรมการสิทธิวิสามัญแล้ว

/๑.๔ อำนาจ ...

๑.๔ อำนาจหน้าที่ของ กสทช. เห็นว่า มาตรา ๑๓ ของร่างพระราชบัญญัติฯ ที่แก้ไข มาตรา ๒๗ (๑) แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ พ.ศ. ๒๕๕๓ การกำหนดให้ กสทช. จัดทำและดำเนินการให้เป็นไปตามแผนแม่บทบริหารคลื่นความถี่ ตารางกำหนดคลื่นความถี่แห่งชาติ แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ แผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม แผนความถี่วิทยุและแผนเลขหมายโทรคมนาคม โดยที่แผนข้างต้นจะต้องสอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประกอบมาตรา ๑๙ ที่เพิ่มเติมมาตรา ๒๗/๑ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ พ.ศ. ๒๕๕๓ ที่กำหนดให้คณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นผู้กำกับ และมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดการดำเนินงานของ กสทช. ว่าดำเนินการสอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติฯ หรือไม่ ซึ่งเป็นการลดสถานะ กสทช. จากองค์กรกำกับที่มีความเป็นอิสระกลายเป็นองค์กรปฏิบัติงานตามนโยบายหน่วยงานรัฐด้วยกัน จึงควรปรับแก้ไขสาระโดยให้ กสทช. คงความเป็นอิสระในเชิงนโยบาย การดำเนินการภายใต้แผนงานทั้งในระดับชาติของฝ่ายบริหารจึงควรกำหนดขอบเขตให้ชัดเจนในระดับเป้าประสงค์หรือตามความคาดหมายทางนโยบายของฝ่ายบริหาร เพื่อให้ กสทช. มีอิสระในการดำเนินการ และสามารถเลือกแนวทางการบริหารจัดการหรือกำหนดวิธีการด้วยตนเองได้ เพื่อป้องกันการแทรกแซงจากหน่วยงานของรัฐ

๒. องค์กรประกอบ คุณสมบัติ กระบวนการได้มา และอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการกำกับการประเมินผลการปฏิบัติงาน (กตป.) ทั้งนี้ หากมีการแก้ไขเพิ่มเติมตามร่างที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติรับหลักการไว้พิจารณา จะเกิดผลดีหรือส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ต่อไปในอนาคตหรือไม่อย่างไร

การยกเลิก “คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน” และกำหนดให้มี “คณะกรรมการกำกับการประเมินผลการปฏิบัติงาน” โดยเปลี่ยนแปลงอำนาจหน้าที่ในสาระสำคัญ ซึ่งถือได้ว่าเป็นการยกเลิกระบบการตรวจสอบภายนอกโดยสิ้นเชิง และปรับเปลี่ยนให้เป็นเพียงหน่วยตรวจสอบภายในขององค์กร เนื่องจากมีอำนาจหน้าที่เฉพาะการกำกับบุคคลหรือคณะบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินผลการดำเนินงานของ กสทช. สำนักงาน กสทช. และเลขาธิการ กสทช. และแจ้งผลดังกล่าวให้ กสทช. ทราบเพื่อดำเนินการต่อไปตามที่ กสทช. เห็นสมควร จึงไม่ก่อให้เกิดผลดีกับกระบวนการตรวจสอบและถ่วงดุลการดำเนินงานของ กสทช. โดยรวม นอกจากนี้การกำหนดให้มีผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และผู้แทนสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน เข้าร่วมเป็นกรรมการกำกับการประเมินผลการปฏิบัติงานจึงเป็นกรณีที่น่าจะก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับการดำเนินงานของ กสทช. ในภายหลัง เนื่องจากทั้งสองหน่วยงานเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการตรวจสอบการดำเนินงานหน่วยงานของรัฐ รวมถึง กสทช. อยู่แล้ว หากการทำหน้าที่ตรวจสอบตามกฎหมายปรากฏว่าขัดหรือแย้งกับมติหรือความเห็นของผู้แทนหน่วยงานตนเอง ย่อมก่อให้เกิดปัญหาทับซ้อนในการดำเนินการ

/อย่างไรก็ดี ...

อย่างไรก็ดีหากพิจารณาการดำเนินการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลของ กตป. ตามอำนาจหน้าที่ภายใต้กฎหมายฉบับปี ๒๕๕๓ ย่อมพบว่ามิมีปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับความเป็นอิสระและการเข้าถึงข้อมูลของ กสทช. จึงเห็นควรพิจารณาให้วุฒิสภาในฐานะหน่วยงานคัดเลือก กสทช. เป็นผู้แต่งตั้ง กตป. ขึ้นเป็นกลไกที่มีอำนาจหน้าที่ติดตามตรวจสอบ กสทช. และรายงานต่อวุฒิสภา พร้อมทั้งเปิดเผยรายงานการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการปฏิบัติงานของ กสทช. ให้ประชาชนรับทราบ และให้ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากสำนักงาน กสทช. โดยกำหนดเป็นสัดส่วนจากรายได้ที่ได้รับจากค่าธรรมเนียมประกอบกิจการ เพื่อให้ กตป. เป็นกลไกที่มีความเป็นอิสระและสามารถตรวจสอบการดำเนินการของ กสทช. โดยรวมได้อย่างมีประสิทธิภาพ

๓. การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขในการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคม ตลอดจนการเยียวยาผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ที่ถูกเรียกคืนคลื่นความถี่เพื่อสนับสนุนการใช้คลื่นความถี่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ทั้งนี้ หากมีการแก้ไขเพิ่มเติมตามร่างที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติรับหลักการไว้พิจารณา จะเกิดผลดีหรือส่งผลกระทบต่อการใช้ตามกฏหมายที่กำหนดไว้ต่อไปในอนาคตหรือไม่ อย่างไร

๓.๑ การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขในการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เพื่อกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ หรือกิจการโทรคมนาคม

(๑) มาตรา ๑๕ ของร่างพระราชบัญญัติฯ ที่แก้ไข มาตรา ๒๗ (๕) แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ พ.ศ. ๒๕๕๓ โดยกำหนด กสทช. มีอำนาจหน้าที่ในการกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการใช้คลื่นความถี่ร่วมกัน ซึ่งจะมีผลเป็นการยกเลิกมาตรา ๔๓ ประกอบมาตรา ๔๖ ของ พรบ. องค์กรจัดสรรคลื่นฯ ๒๕๕๓ ที่ระบุว่าใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เป็นสิทธิเฉพาะตัวจะโอนแก่กันมิได้ โดยผู้ที่ได้สิทธิ์ในคลื่นความถี่ไปแล้วแต่ยังมิได้ใช้สามารถให้คนอื่นมาใช้งานบนความถี่เดียวกันนั้นได้ และจะก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในการจัดสรรคลื่นความถี่

(๒) มาตรา ๒๔ ของร่างพระราชบัญญัติฯ ที่แก้ไข มาตรา ๔๑ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ พ.ศ. ๒๕๕๓ และกำหนดสาระเพิ่มเติม “...โดยเฉพาะด้านการบริการสาธารณะแก่ประชาชน” เห็นว่า จะก่อให้เกิดปัญหาในการตีความเพื่อนำไปปฏิบัติ เนื่องจากการจัดสรรคลื่นความถี่และการอนุญาตให้ประกอบกิจการเป็นไปเพื่อบริการสาธารณะเป็นสำคัญ อีกทั้งหากภายหลัง กสทช. ตีความว่าเป็นการจัดสรรคลื่นความถี่ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ ตามมาตรา ๑๐ (๑) แห่งพระราชบัญญัติการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ พ.ศ. ๒๕๕๑ เพื่อให้อนุญาตประกอบกิจการบริการสาธารณะในสามประเภท ยิ่งจะก่อให้เกิดปัญหาเกี่ยวกับแนวทางการจัดสรรคลื่นความถี่มากยิ่งขึ้น เนื่องจากจะไม่นำไปสู่การปฏิรูปการถือครองคลื่นความถี่เพื่อกระจายให้ทุกภาคส่วนได้เข้าถึงและใช้ประโยชน์ตามเจตนารมณ์ในการจัดตั้ง กสทช. แต่แรกเริ่ม จึงเห็นควรให้ตัดสาระในส่วนนี้

(๓) มาตรา ๒๕ ของร่างพระราชบัญญัติฯ ที่แก้ไข มาตรา ๔๑ วรรคหก แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ พ.ศ. ๒๕๕๓ และกำหนดสาระเพิ่มเติม “...แต่ในกรณีที่เป็นการประกอบกิจการทางธุรกิจที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการประกอบกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ การคัดเลือกให้ทำโดยวิธีการประมูลแต่หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการประมูลต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ที่ผู้บริโภคจะได้รับโดยจะคำนึงถึงจำนวนเงินที่เสนอให้แต่เพียงอย่างเดียวมิได้” เห็นว่า การเปลี่ยนแปลงเงื่อนไขในการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ในลักษณะดังกล่าวจะก่อให้เกิดปัญหาทั้งในด้านการพิจารณาอนุญาตและการแข่งขันเข้าสู่ตลาด เนื่องจากการทำการทำลายหลักการสำคัญที่กำหนดให้ใช้วิธีการประมูลสำหรับกิจการทางธุรกิจ อีกทั้งในการจัดประมูลคลื่นความถี่ย่อมสามารถกำหนดเงื่อนไขการประมูลให้ต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ และประโยชน์ที่ผู้บริโภคจะได้รับได้อยู่แล้ว เช่น การประมูลที่วิดิจิตัลที่ผ่านมา มีการแบ่งช่องรายการในหลายประเภท เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะในด้านต่างๆ จึงเห็นควรให้ตัดสาระในส่วนนี้ออก

๓.๒ การเยียวยาผู้ได้รับอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ ที่ถูกเรียกคืนคลื่นความถี่เพื่อสนับสนุนการใช้คลื่นความถี่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

มาตรา ๑๖ ของร่างพระราชบัญญัติฯ ที่ให้เพิ่มเติม (๑๒/๑) ในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ พ.ศ. ๒๕๕๓ ประกอบมาตรา ๓๑ ที่แก้ไข มาตรา ๕๒ (๖) เห็นว่า กระบวนการเรียกคืนคลื่นความถี่ตามมาตรา ๘๒ มาตรา ๘๓ ประกอบมาตรา ๘๔ แห่งพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ พ.ศ. ๒๕๕๓ มีความชัดเจนเพียงพอแล้ว การกำหนดเพิ่มเติมในลักษณะดังกล่าวอาจกระทบกับกระบวนการเรียกคืนคลื่นความถี่เพื่อนำมาจัดสรรใหม่และสร้างภาระให้กับรัฐในการเรียกคืนคลื่นความถี่โดยไม่จำเป็น เนื่องจากหน่วยงานที่ถือครองคลื่นความถี่ในระบบเดิมทั้งหมดเป็นหน่วยงานภาครัฐซึ่งมิได้มีสถานะเป็นเจ้าของทรัพยากรคลื่นความถี่ดังกล่าว อีกทั้งในปัจจุบันยังอยู่ระหว่างกระบวนการเรียกคืนคลื่นความถี่เพื่อนำมาจัดสรรใหม่ตามขั้นตอนของพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ พ.ศ. ๒๕๕๓ ซึ่งได้กำหนดกรอบเวลาที่แน่นอนในการคืนคลื่นความถี่ตามที่กำหนดไว้ในแผนแม่บบริหารคลื่นความถี่ แต่อย่างไรก็ตามกรณีที่หากต้องกำหนดให้มีการชดเชยเยียวยาการเรียกคืนคลื่นเพื่อสนับสนุนการใช้คลื่นความถี่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดได้มีเพียงกรณีเดียวคือ เป็นกรณีที่ผู้ใช้คลื่นความถี่ได้สิทธิในการใช้คลื่นความถี่มาโดยชอบด้วยกฎหมายด้วยวิธีการประมูลเท่านั้น จึงเห็นควรให้ตัดสาระในส่วนนี้ออก

๔. การแก้ไขเพิ่มเติมอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกองทุนให้สามารถนำเงินของกองทุนไปลงทุน ทั้งนี้ หากมีการแก้ไขเพิ่มเติมตามร่างที่สภานิติบัญญัติแห่งชาติรับหลักการไว้พิจารณา จะเกิดผลดีหรือส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดไว้ต่อไปในอนาคตหรือไม่ อย่างไร

มาตรา ๓๔ ของร่างพระราชบัญญัติฯ ที่แก้ไข มาตรา ๕๕ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่ฯ พ.ศ. ๒๕๕๓ และกำหนดสาระเพิ่มเติมโดยให้มีการนำเงินกองทุนฯ ไปลงทุนได้เป็นการกำหนดให้มีการดำเนินการในลักษณะที่ขัดต่อหลักการในการจัดเก็บเงินจากผู้ประกอบกิจการเพื่อนำมาส่งเสริมและพัฒนากิจการอันเป็นที่มาของรายได้ อีกทั้งรายได้ของกองทุนซึ่งถูกปรับแก้กฎหมายให้ผ่องถ่ายไปยังหน่วยงานของรัฐอื่นแล้วย่อมมีเงินไม่มาก จึงควรกำหนดให้นำเงินกองทุนไปใช้ประโยชน์ได้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้เดิมเท่านั้น และไม่เห็นชอบที่จะกำหนดวัตถุประสงค์เพิ่มเติมเพื่อให้มีการนำเงินกองทุนไปลงทุนเพื่อแสวงหารายได้ได้

๕. ข้อเสนอแนะอื่นๆ เพื่อให้การพิจารณาแก้ไขเพิ่มเติมร่างพระราชบัญญัติองค์การจัดสรรคลื่นความถี่และกำกับการประกอบกิจการวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคม (ฉบับที่...) พ.ศ. ... มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

มาตรา ๔๖ วรรคสองและวรรคสาม และมาตรา ๔๘ ของร่างพระราชบัญญัติฯ ที่แก้ไขเพิ่มเติมเห็นว่า เป็นกรณีที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการภายในของสำนักงาน กสทช. และเป็นอำนาจของ กสทช. ในการกำหนดโครงสร้างการบริหารงานบุคคลตามมาตรา ๔๖ วรรคแรก อยู่แล้ว และสะท้อนว่าเป็นเพียงการประกันประโยชน์ให้กับบางกลุ่ม จึงไม่สมควรอย่างยิ่งที่จะบัญญัติไว้เป็นกฎหมายเช่นนี้และเห็นควรให้ตัดสาระในส่วนนี้ออก

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและโปรดพิจารณาความเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงร่างพระราชบัญญัติฯ ต่อไปด้วย จักเป็นพระคุณยิ่ง

(นายประวิทย์ ลีสถาพรวงศ์)

กสทช.

(นางสาวสุทธิญา กลางณรงค์)

กสทช.

ส่วนงานเลขานุการ กสทช. สุทธิญา กลางณรงค์

โทรศัพท์ ๐๒ ๒๗๑ ๗๖๐๐ ต่อ ๕๐๖๑

โทรสาร ๐๒ ๒๗๙ ๕๕๖๓

รายงานการเสวนา NBTC Public Forum ๒/๒๕๕๙
หัวข้อ “มุมมองภาคประชาชนต่อแนวทางปรับปรุงกฎหมาย กสทช.”
วันพุธที่ ๒๗ กรกฎาคม พ.ศ.๒๕๕๙
ห้องแกรนด์บอลรูม ชั้น ๓ โรงแรมเซ็นจูรี พาร์ค กรุงเทพมหานคร

เนื้อหาประกอบด้วย

กล่าวเปิดการเสวนา

นายประวิทย์ ลีสถาพรวงศา และ นางสาวสุกัญญา กลางณรงค์ กรรมการ กสทช.

การเสวนา “มุมมองภาคประชาชนต่อแนวทางปรับปรุงกฎหมาย กสทช.”

- ดร.สุพจน์ ธิษฐานธรรม
- นางสาวสุวรรณา สมบัติรักษาสุข
- ดร.จิรพร วิทยศักดิ์พันธุ์
- นายวรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง
- นายวิชาญ อุ๋นออก
- นางสาววรรณา จิตประภัสสร
- นายสุปัน รักเชื้อ

แลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากเวทีเสวนา

- เลขาธิการสำนักงาน กสทช.
- ผู้แทนสมาคมผู้บริโภค จ.สงขลา
- ประธานสหพันธ์วิทยุชุมชนแห่งชาติ
- ผู้แทนสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน
- ผู้แทนวิทยุชุมชนสหกรณ์เครดิตยูเนียน จ.สุราษฎร์ธานี

กล่าวปิดการเสวนา

นายประวิทย์ ลีสถาพรวงศา และ นางสาวสุกัญญา กลางณรงค์ กรรมการ กสทช.

กล่าวเปิดการเสวนา

นายประวิทย์ ลีสถาพรวงศา กสทช.

กสทช. ไม่ใช่เป้าหมาย แต่เป้าหมายคือการสร้างระบบการสื่อสารที่เสรีและเป็นธรรม ดังนั้นจึงต้องร่วมกันออกแบบกฎหมายให้กลไกนี้ยังคงอยู่

ประเด็นหลักๆ ที่ต้องพิจารณา ได้แก่ เรื่องที่มาและอำนาจหน้าที่ของ กสทช., การรวมบอร์ด, กลไกการตรวจสอบการทำงานของ กสทช., เงินที่จะต้องโอนไปให้กับกองทุนที่อยู่ในเขตพัฒนาเศรษฐกิจดิจิทัล ซึ่งจะกระทบกับการพัฒนากิจการวิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงหรือไม่ อย่างไร นอกจากนี้ เมื่อวันจันทร์ที่ผ่านมา (๒๕ ก.ค. ๒๕๕๙) คณะกรรมาธิการวิสามัญพิจารณาร่างพระราชบัญญัติองค์กรจัดสรรคลื่นความถี่ฯ ได้เชิญ กสทช. ไปให้ความเห็นในประเด็นปลีกย่อยต่างๆ เช่น ต้องใช้เวลาเท่าไรที่เมื่อกรรมการพ้นตำแหน่งแล้ว จะต้องห่างจากการไปทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับปี ประเด็นเรื่องความชัดเจนในการกำกับดูแลกิจการดาวเทียมจะเป็นอย่างไร

สำหรับกระบวนการร่างกฎหมาย จะมีการดำเนินการค่อนข้างเร็ว เพราะสภานิติบัญญัติแห่งชาติ (สนช.) มีมติค่อนข้างชัดเจน คือ แปรญัตติ ๑๕ วันซึ่งพ้นมาแล้ว และให้กรรมาธิการนำกลับมาทำความเข้าใจประกอบการพิจารณาภายใน ๖๐ วัน ซึ่งผ่านมารี้อย่างแล้ว หลังจากนั้นเมื่อพิจารณาเสร็จก็ต้องนำเสนอกลับ สนช. พิจารณาในวาระ ๒ และวาระ ๓ ต่อไป อย่างไรก็ตาม อาจมีปัจจัยที่จะส่งผล นั่นคือ หากร่างรัฐธรรมนูญผ่านประชามติ ในร่างรัฐธรรมนูญเขียนไว้ว่าจะมีองค์กรนี้กำกับกิจการ ซึ่งตัดคำว่าจัดสรรออกไป ก็อาจจะต้องมีกรรมาธิการยกร่าง พ.ร.บ. กสทช. นี้ใหม่ภายใน ๑๒๐ วัน เพื่อให้สอดคล้องกับรัฐธรรมนูญ แต่ถ้าร่างรัฐธรรมนูญไม่ผ่านประชามติ ร่าง พ.ร.บ. กสทช. ฉบับนี้ ก็จะบังคับใช้ได้เลยทันที ดังนั้น การพูดคุยถึงเนื้อหาสาระของ พ.ร.บ. ฉบับนี้ ในวันนี้ ก็เป็นความจำเป็นเร่งด่วนเฉพาะหน้าในลักษณะหนึ่งเช่นกัน

ในการปรับปรุงกฎหมาย โจทย์สำคัญคือมีประเด็นใดที่จะแก้ไขแล้วทำให้ กสทช. ทำงานได้ดีขึ้นจริง มีประสิทธิภาพจริง และใช้จ่ายงบประมาณได้อย่างรัดกุมขึ้นจริง ประเด็นหนึ่ง ที่น่าจะเป็นหัวใจของการทำงานในทุกองค์กรปัจจุบัน นั่นคือ ประเด็นการเปิดเผยให้ตรวจสอบได้ ไม่ใช่แค่ให้กรรมการตรวจสอบเท่านั้นที่ตรวจสอบได้ แต่ประชาชนทุกคนต้องตรวจสอบได้ เพื่อให้การทำงานอยู่ในแถว อยู่ในร่องในรอย ซึ่งประเด็นที่น่าตั้งข้อสังเกตคือ พ.ร.บ. กสทช. ฉบับปัจจุบัน กรรมการทุกท่านต้องเปิดเผยค่าตอบแทนรายบุคคล แต่ ร่าง พ.ร.บ. ใหม่ ตัดส่วนนี้ออกทั้งหมด จึงไม่แน่ใจว่าทิศทางของกฎหมายนี้ เขียนขึ้นเพื่อให้เปิดเผยข้อมูล หรือปกปิดข้อมูลกันแน่

ที่ผ่านมา การเปิดเผยข้อมูลมีประเด็นหรือไม่ โดยหลักการเมื่อกรรมการใช้ดุลพินิจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยไม่มีข้อมูล นั้นหมายถึง “การตัดสินใจตามอำเภอใจ” แต่ถ้ามีข้อมูลในการตัดสินใจ คือการถกเถียงที่เป็นเหตุเป็นผล อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมามีหลายครั้ง เมื่อผมขอข้อมูลเพื่อประกอบการลงมติ มักจะไม่ได้ โดยเหตุผลว่าไม่มีข้อมูลที่จะเปิดเผย แต่ผู้สื่อข่าวกลับมี ครั้นเมื่อลงมติแล้วเสร็จ ก็เห็นเอกสารข้อมูลดังกล่าวปรากฏออกมา ลักษณะนี้จะทำให้การลงมติของกรรมการมีประสิทธิภาพได้อย่างไร นอกจากนี้ ที่ผ่านมามีกรณีการลงมติในลักษณะเพื่อซื้ออนาคตด้วย ยกตัวอย่างเมื่อครั้งประมูล ๓ จี มีการแถลงข่าวว่า จะมีการศึกษาทบทวนต้นทุนบริการโทรคมนาคมเพื่อกำกับอัตราค่าบริการขั้นสูงใหม่ภายหลังการประมูล ๓ จี ภายใน ๑ ปี แต่ปัจจุบันการประมูล ๓ จี ผ่านไปหลายปีแล้ว การศึกษาดังกล่าวยังไม่ปรากฏ ตอนที่มีการถกเถียงเรื่องการคิดค่าโทรศัพท์เป็นวินาที ก็มีการรับปากว่าจะมี

การศึกษาเพื่อกำกับค่าโทรเป็นวินาที ตอนนี้นักศึกษานั้นอยู่ไหน หรือเมื่อพูดถึงการให้ใบอนุญาตดาวเทียม ก็บอกว่าจะศึกษาหลักเกณฑ์การอนุญาต ตอนนี้อยู่ไทยคมได้ใบอนุญาตไปแล้ว ๒ ใบ หลักเกณฑ์ดาวเทียมยังไม่ออกมา กรณีวิทยุแท่งก็หมดสัญญาสัมปทานไปก็ปีแล้ว และต้องประมูลคลื่นตามกฎหมาย ก็ไม่แน่ใจว่าวันนี้แท่งที่ยังใช้วิทยุสื่อสารอยู่หรือเปล่า ถ้าใช้ ใช้ภายใต้กฎหมายใด และใครจัดสรรคลื่นให้ใช้ หรือแม้แต่กรณีการประมูลหมายเลขโทรคมนาคมที่เป็นเลขสวย เอกชนบ่นมาตลอดว่า เราเก็บเลขสวยไว้ ๑๐-๒๐ ล้านเลขหมายเพื่อเอาไว้ประมูล แต่ก็ยังไม่มีประมูลเลย ทั้งนี้ ผมพูดภายใต้การใช้ดุลพินิจด้วยข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน และการใช้ดุลพินิจโดยไปฝากความหวังไว้กับอนาคตที่ไม่ได้เกิดขึ้นจริง มันไม่เป็นประโยชน์ ประชาชนไม่ได้ประโยชน์ใดๆ

อย่างไรก็ตาม ต้องแจ้งว่า กสทช. ชุดปัจจุบันนี้ ไม่มีส่วนได้เสียใดๆ กับร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้ เพราะเป็น กสทช. ได้เพียงวาระเดียวเท่านั้น ดังนั้น จะปรับคุณสมบัติอย่างไร ผมไม่ได้รับผลกระทบ ดังนั้นผมจึงเสนอความเห็นอย่างเป็นทางการจริงๆ เพื่อให้อุตสาหกรรมเดินหน้า เพื่อให้ผู้บริโภคได้รับการคุ้มครอง และเพื่อให้กฎหมายมีคุณภาพ สร้างสังคม สร้างการมีส่วนร่วมให้ประชาชน และเกิดการจัดสรรทรัพยากรได้จริง โดยหวังว่าเราจะได้กฎหมายที่ดีขึ้น ไม่ใช่กฎหมายที่แย่งลง

นางสาวสุภิญญา กลางณรงค์ กสทช.

เป็นตามที่ กสทช. ประวิทย์กล่าว คือ ร่าง พ.ร.บ. กสทช. นี้ ไม่มีผลต่อ กสทช. ชุดปัจจุบัน เพราะไม่สามารถเข้ามาเป็นกรรมการได้อีกต่อจากนี้ แต่สิ่งที่กังวลก็คือ ประเด็นเรื่องการกำหนดคุณสมบัติเรื่องอายุจริงและอายุงาน เพราะร่าง พ.ร.บ. กสทช. นี้ กำหนดว่า ผู้สมัครกรรมการต้องมีอายุ ๔๕ ปีขึ้นไป นี่คือตัวอย่างเล็กๆ ที่ใช้อายุมาเป็นตัวกำหนดคุณสมบัติ ปัจจุบันคนอายุ ๓๐ - ๔๐ ต้นๆ มีความสามารถและมีคุณสมบัติที่สามารถทำงานได้ดี ไม่เพียงแต่การกำหนดอายุเท่านั้น การกำหนดยศพันโท ตำแหน่งรองศาสตราจารย์ หรืออายุการทำงานไม่น้อยกว่า ๑๐ ปีนั้น ก็น่ากังวล เพราะแม้จะไม่กำหนดคุณสมบัติดังกล่าว ก็มีแนวโน้มที่จะเกิดโอกาสที่บุคคลผู้มียศ - ตำแหน่งจะเข้ามาเป็นกรรมการอยู่แล้ว แต่การระบุอย่างชัดเจนลักษณะนี้ จึงเป็นการตัดโอกาสผู้แทนจากภาคประชาสังคมอื่นๆ ออกไปโดยสิ้นเชิง ทำให้ผู้ที่เป็นการมีความหลากหลายน้อยลง

นอกจากนี้ กรรมการสรรหาเดิมยังมีภาคประชาสังคม เช่น วิทยุชุมชน ผู้บริโภค เข้าไปเป็นองค์ประกอบอยู่ด้วย ในร่างนี้ คณะกรรมการสรรหาเป็นผู้แทนจากศาลทั้ง ๓ ศาล และไม่มีผู้แทนจากภาคประชาสังคมอยู่เลย ปัจจุบันแม้ดิฉันในฐานะที่เป็นกรรมการเสียงข้างน้อยมาโดยตลอด แต่ก็ยังสามารถทำหน้าที่ถ่วงดุลบางอย่างได้ ดังนั้นหากในอนาคตไม่มีผู้แทนภาคประชาชนเข้าไปเป็นกรรมการเลย ก็เป็นประเด็นที่น่ากังวลมากด้วย

ขอสรุปว่า เราทำงานการปฏิรูปสื่อมาร่วม ๒๐ ปีแล้ว ล้มลุกคลุกคลาน ปัจจุบันกำลังเหมือนเริ่มนับหนึ่งใหม่ หรือมาถึงจุดที่จบอย่างเป็นทางการ อย่างไรก็ตาม อย่างน้อยที่สุด ในโอกาสนี้ได้ตั้งประเด็นออกจากมือกรรมการ สทช. มาสู่เวทีสาธารณะเพื่อได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น

เนื้อหาเสวนา “มุมมองภาคประชาชนต่อแนวทางปรับปรุงกฎหมาย กสทช.”

ดร.สุพจน์ เรียรุฉิม : ที่ปรึกษาอธิการบดี จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พัฒนาการของการปรับปรุงกฎหมายนี้เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนบริบทของการพัฒนากิจการโทรคมนาคม และกิจการกระจายเสียงและโทรทัศน์ ยกตัวอย่าง กรณีการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่พื้นฐานนั้น เมื่อปี ๒๐๐๔ ที่มีการตั้งกรรมการ กทช. กรรมการทำอะไรบ้าง มีการปรับเลขหมายเป็น ๑๐ หลักและคงสิทธิเลขหมายเดิม ซึ่งจะทำให้เห็นว่าทำให้ตลาดเติบโตจากการขยายจำนวนเลขหมายที่เพิ่มขึ้น มาถึงยุค กสทช. กรรมการ กทค. จัดสรรคลื่นความถี่โดยจัดให้มีการประมูลคลื่นความถี่ ๒๑๐๐ MHz และ ๑๘๐๐ MHz และ ๙๐๐ MHz ทำให้เกิดการเติบโตของธุรกิจสื่ออย่างกว้างขวาง ซึ่งตอนนี้ตลาดเริ่มทรงตัว ถ้ามองว่า กรรมการชุดใหม่ที่จะมาทำหน้าที่ จะต้องสร้างอะไรใหม่ๆ ให้เกิดประโยชน์ต่อไปให้ได้

สำหรับสิ่งที่ กสทช. ดำเนินการที่ผ่านมา ตามแผนแม่บทปัจจุบัน การเรียกคืนคลื่นความถี่ ยังไม่ประสบความสำเร็จตามแผนแม่บท สิ่งที่ประสบความสำเร็จก็คือ การให้ใบอนุญาตและการจัดประมูลคลื่นความถี่ แต่ยังไม่มีการจัดสรรคลื่นเพื่อประโยชน์สาธารณะ มีแต่การจัดสรรคลื่นด้วยการประมูลให้ภาคธุรกิจเท่านั้น ประเด็นการส่งเสริมการแข่งขันทำไปแล้ว การคุ้มครองผู้บริโภค ซึ่งทาง กสทช. ประวิทย์ และ กสทช. สุภิญญา ผลักดันมาโดยตลอด ก็ทำงานได้เพียงบางส่วน สิ่งที่ไม่มีการดำเนินการหรือไม่มีความคืบหน้าเลย คือ USO หรือที่เรียกว่าการให้บริการอย่างทั่วถึง ทำให้มีเงินเหลืออยู่ในกองทุนมากมาย ส่งผลให้เกิดความคิดที่จะนำไปลงทุน แทนที่จะส่งเสริมให้ภารกิจมีประสิทธิภาพ

ประเด็นสำคัญ ที่จะใช้ในการพิจารณาร่างกฎหมายฉบับนี้ มี ๓ ประเด็นหลักๆ คือ ๑. การจัดสรรคลื่นความถี่ เนื่องจากวัตถุประสงค์หลักขององค์กรคือมีหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ ๒. โครงสร้างขององค์กร การกำหนดอำนาจหน้าที่ และ ๓. เรื่องกรรมการและการสรรหากรรมการ

ประเด็นการจัดสรรคลื่นความถี่

ประเด็น การพิจารณาอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ต้องคำนึงถึงประโยชน์ของชาติ โดยเฉพาะบริการสาธารณะแก่ประชาชน ตรงนี้อาจทำให้เกิดการตีความว่า ใครมีหน้าที่ให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน คำตอบก็คือภาครัฐ แต่ในการปฏิรูปลื่อนั้น เรียกร้องให้มีการย้ายการถือครองคลื่นจากภาครัฐมาสู่ภาคประชาชนให้มากขึ้น ดังนั้นอาจทำให้มีการตีความโดย รัฐอาจได้รับสิทธิพิเศษในการเป็นผู้ใช้คลื่นความถี่ เนื่องจากเป็นผู้ให้บริการสาธารณะแก่ประชาชน

ประเด็น การจัดสรรคลื่นสำหรับการประกอบกิจการทางธุรกิจ การคัดเลือกให้ทำโดยการประมูล แต่หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการประมูลต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะและประโยชน์ที่ผู้บริโภคจะได้รับ โดยจะคำนึงถึงจำนวนเงินที่เสนอให้แต่เพียงอย่างเดียวมิได้ จะเป็นการ เปิดช่องให้มีการคัดเลือกโดยวิธีอื่นที่ไม่ใช่การประมูล ทั้งนี้เพราะในการประมูลที่ผ่านมา ต้องดำเนินการตามเงื่อนไขของการประมูลที่ กสทช. กำหนดเสียก่อน จึงจะได้สิทธิในการเข้าประมูลแข่งขันด้วยการเสนอมูลค่าของคลื่นความถี่ที่แต่ละรายจะให้

ประเด็น การเรียกคืนคลื่นความถี่ ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ หรือใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่า หรือนำมาใช้ประโยชน์ให้คุ้มค่ายิ่งขึ้น ต้องกำหนดวิธีการทดแทน ชดใช้ หรือการจ่ายค่าตอบแทนสำหรับผู้ที่ถูกเรียกคืนคลื่นความถี่ ประเด็นนี้จะทำให้เกิด ภาระในการเรียกคืนคลื่นความถี่โดยไม่จำเป็น ตามหน้าที่ กสทช. ต้องรายงานการใช้ประโยชน์ และพิจารณาว่ามีการใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่าหรือไม่ ถ้าการครอบครองนั้นๆ เป็นไปโดยไม่มีการใช้ประโยชน์ กสทช. มีอำนาจที่จะเรียกคืนคลื่นความถี่กลับมาได้เลย

สำหรับความท้าทายข้างหน้านับจากนี้เป็นต้นไปคือ ผู้ให้บริการมีความต้องการคลื่นความถี่มากขึ้น เพื่อไปรองรับการให้บริการ 5จี โดยจะเริ่มเห็นแรงกดดันจากทางฝั่งโทรคมนาคมว่ามีความต้องการคลื่นความถี่จำนวนมาก ดังนั้น กสทช. จำเป็นต้องจัดสรรคลื่นความถี่ใหม่ อาจจะมีการนำเอาคลื่นย่าน ๗๐๐ MHz มาใช้ประโยชน์ ซึ่งเป็นย่านที่กิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ใช้ประโยชน์อยู่ หรือคลื่นความถี่สูงมากๆ เช่น ย่านคลื่น C-Band (๓.๓-๓.๔ GHz) และย่านความถี่สูงอื่นๆ นอกจากนี้ กสทช. จำเป็นต้องมี การเรียกคืนคลื่นความถี่จากผู้ถือครองเดิม และสุดท้าย แม้เราจะเพิ่มประมูลคลื่น ๙๐๐ MHz เสรีไป แต่ก็ต้องมีการเตรียมการจัดประมูลคลื่นความถี่ ย่าน ๑๘๐๐ MHz ที่สัมปทานกำลังจะหมดอายุในปี ๒๐๑๘

ประเด็นโครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของ กสทช.

การ ยุบเหลือคณะกรรมการ กสทช. เพียงชุดเดียวและลดจำนวนกรรมการลง เห็นว่าสอดคล้องกับทิศทางการกำกับดูแลกิจการ ซึ่งปัญหาที่ผ่านมาคือ ถ้ากรรมการแต่ละด้านมองปัญหาแตกต่างกัน ก็จะมีปัญหาในการกำกับดูแล

ประเด็นต่อมา กสทช. ถูกกำหนดให้ต้องดำเนินงานให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ถ้ามีปัญหาให้คณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็นผู้วินิจฉัยชี้ขาด ประเด็นนี้จะเป็นปัญหามาก เพราะจะทำให้ กสทช. ขาดความเป็นอิสระในการดำเนินงาน เข้าใจว่าที่ผ่านมา รัฐบาลมีความกังวลว่า กสทช. จะทำงานไม่เป็นไปตามแผนของรัฐบาล จึงระบุให้ กสทช. ต้องดำเนินงานให้สอดคล้องกับแผนของรัฐบาลที่ประกาศต่อรัฐสภา แต่ในฉบับใหม่นี้ระบุให้ดำเนินตามแผนของกระทรวงแทน

ประเด็น การยุบคณะกรรมการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน (กตป.) ตั้ง “คณะกรรมการกำกับการประเมินผลการปฏิบัติงาน” ขึ้นมาแทน แต่ในรายละเอียด คณะกรรมการชุดนี้จะทำหน้าที่เป็นเพียง หน่วยตรวจสอบภายใน เท่านั้นเอง ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์กฎหมายเดิมที่ต้องการให้ กตป. เชิญผู้เชี่ยวชาญมาทำการตรวจสอบจากภายนอก ดังนั้นการกำหนดเช่นนี้ จะเป็นการยกเลิกระบบการตรวจสอบจากภายนอกโดยสิ้นเชิง ขณะที่กรรมการชุดนี้จะทำหน้าที่เพียงการจัดจ้าง และตรวจรับงานตรวจสอบภายในจากผู้รับว่าจ้างเท่านั้น ซึ่งน่ากังวลเป็นอย่างมาก

ประเด็นสุดท้าย การ ยกเลิกการรายงานผลการปฏิบัติงานและการเปิดเผยข้อมูลต่อสาธารณะ ส่งผลให้ กลไกการตรวจสอบจากภาคประชาชนถูกจำกัดลงอย่างมาก นอกจากนี้ ประเด็นที่แก้ไขไป เช่นการบังคับให้เปิดเผยค่าตอบแทนของคณะกรรมการ และอนุกรรมการต่างๆ ข้อความเดิมใช้คำว่า ให้รายงานเป็นรายบุคคล ฉบับใหม่นี้ ตัดคำว่า “รายบุคคล” ออกไปด้วย ดูแล้วจึงไม่สอดคล้องกับบริบทปัจจุบัน ขณะที่บริษัทในตลาดหลักทรัพย์

แม้จะมีรายได้ไม่มาก เมื่อเข้าตลาดหลักทรัพย์ ก็ยังจำเป็นต้องรายงานคณะบุคคล และรายบุคคลด้วยเข้าไป กสทช. ซึ่งต้องบริหารงบประมาณที่มหาศาลขนาดนี้ จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูล

กรรมการและกระบวนการสรรหา กสทช.

ประเด็นแรก คือ ไม่มีกำหนดจำนวนกรรมการในแต่ละด้านของความรู้ความเชี่ยวชาญ แต่ให้คณะกรรมการสรรหากำหนด ทำให้ได้กรรมการที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญไม่ครบด้าน และภารกิจที่ไม่มีกรรมการรับผิดชอบโดยตรงก็จะถูกละเลย ขนาดปัจจุบันมีกรรมการที่คุ้มครองผู้บริโภคมา ๒ ท่าน กว่าจะผลักดันเรื่องใดได้ ก็หนักหนาสาหัสทีเดียว ถ้านาคตไม่มีโควตาด้านคุ้มครองผู้บริโภคหรือสิทธิเสรีภาพของประชาชนเลย ภารกิจด้านนี้ก็จะไม่มีกรรมการใดให้ความสนใจเลย

ประเด็นที่สอง กำหนดคุณสมบัติจากการดำรงตำแหน่งและประสบการณ์ เป็นการจำกัดสิทธิของผู้สมัครเข้ารับการสรรหาโดยไม่มีควมจำเป็น กฎหมาย ๒ ฉบับก่อนหน้า ไม่เคยจำกัดเรื่องนี้เลย

ประเด็นต่อมา คือ ยกเลิกกระบวนการได้มาซึ่ง กสทช. โดยวิธีการคัดเลือกกันเอง รวมทั้งให้คณะกรรมการสรรหาเป็นข้าราชการทั้งหมด แม้คณะกรรมการสรรหาเหมือนกันกับคณะกรรมการสรรหา ปชช. ที่ให้ผู้แทนจากศาลมาเป็นคณะกรรมการสรรหา แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดคือ ขาดการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน

เมื่อพิจารณาการกำหนดคุณสมบัติกรรมการตามข้อกฎหมายที่ผ่านมา พบว่า

พ.ร.บ. องค์การฯ ๒๕๔๓ ระบุว่า **มาตรา ๗** กรรมการต้องเป็นผู้ที่มีผลงานหรือเคยปฏิบัติงานที่แสดงให้เห็นถึงการเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจและมีความเชี่ยวชาญหรือมีประสบการณ์ในกิจการกระจายเสียงกิจการโทรทัศน์ เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง การศึกษา ศาสนา วัฒนธรรม เศรษฐกิจ ความมั่นคง กฎหมายมหาชน หรือกิจการท้องถิ่น...

พ.ร.บ. องค์การฯ ๒๕๕๓ ระบุว่า **มาตรา ๖** ให้มีคณะกรรมการ "กสทช." จำนวน ๑๑ คน ประกอบด้วยผู้ที่มีผลงานหรือมีความรู้ และมีความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ ด้านกิจการกระจายเสียงจำนวนหนึ่งคน และกิจการโทรทัศน์ ๑ คน ด้านกิจการโทรคมนาคม ๒ คน ด้านกฎหมาย ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านละ ๒ คน ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค หรือด้านการส่งเสริมสิทธิและเสรีภาพของประชาชน จำนวน ๒ คน ด้านการศึกษา วัฒนธรรมหรือการพัฒนาสังคม ๑ คน

ร่าง พ.ร.บ. องค์การฯ พ.ศ.... ระบุว่า **มาตรา ๖** ให้มีคณะกรรมการ "กสทช." จำนวน ๗ คน มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ กิจการโทรคมนาคม วิศวกรรม กฎหมาย เศรษฐศาสตร์ การคุ้มครองผู้บริโภค และระบุประสบการณ์ด้วยว่า เป็นยศพันโท หรือข้าราชการพลเรือน ไม่ได้ระบุระยะเวลา เพิ่งเลื่อนตำแหน่งได้ ๑ วันก็เป็นได้เลย ผู้บริหารระดับรองต้องเป็นไม่น้อยกว่า ๓ ปี อาจารย์ระดับรองศาสตราจารย์ไม่น้อยกว่า ๕ ปี และงานคุ้มครองผู้บริโภคต้องอย่างน้อย ๑๐ ปี

ผลการคัดเลือกและสรรหา กสทช. ที่ผ่านมา และความเป็นไปได้ขององค์ประกอบกรรมการชุดใหม่ภายหลังได้รับการคัดเลือก คือ

ข้าราชการทหาร/ตำรวจ	๑	๖	๔?
ข้าราชการพลเรือน	๔	๒	๑?
อาจารย์มหาวิทยาลัย	๒	๒	๑?
อื่นๆ	-	๑	๑?

ข้อเสนอเพื่อการปรับปรุงร่าง พ.ร.บ. กสทช. ฉบับใหม่

๑. การจัดสรรคลื่นความถี่

- การจัดสรรคลื่นความถี่สำหรับกิจการธุรกิจต้องใช้วิธีการประมูล
- ไม่มีความจำเป็นต้องจ่ายค่าตอบแทนในการเรียกคืนคลื่นความถี่ในกรณีที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์หรือใช้ประโยชน์ไม่คุ้มค่า ถ้าจะต้องมีการชดเชย ก็ควรจะจ่ายให้เฉพาะผู้ได้คลื่นความถี่ไปใช้โดยการประมูล ถ้าเขาได้มาโดยกำเนิด หรือได้ไปโดยไม่ใช้ประโยชน์ ก็ไม่ต้องไปชดเชยให้เขา โดยเฉพาะหน่วยงานรัฐ ถึงจะชดเชยไปแล้ว มันก็คืออัฐยายซื้อขนมยาย เงินที่เราจะได้จากผู้ประกอบการรายใดก็ตาม สมควรจะไปส่งไปที่คลัง ถ้าไปชดเชยให้หน่วยงาน ก็จะกลายเป็นข้อจำกัด แทนที่จะไปใช้ประโยชน์กับสาธารณะหรือทางรัฐมากกว่านี้ ก็สูญเสียไป
- จำกัดรูปแบบการใช้คลื่นความถี่ร่วมกัน การใช้คลื่นความถี่ร่วมกันต้องไม่เป็นการจำกัดการแข่งขันหรือทำให้ผู้บริโภคเสียประโยชน์ เพื่อส่งเสริมให้รายใหม่เกิด ทั้งนี้ การเขียนระบุไว้ในหลายมาตรา มันมีผลไปยกเลิกมาตรา ๔๓ กับมาตรา ๔๖ ของ พ.ร.บ. องค์กรจัดสรรคลื่นฯ ๒๕๕๓ ที่ระบุว่า ใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่เป็นสิทธิเฉพาะตัวจะโอนแก่กันไม่ได้ หมายความว่าคนที่ได้คลื่นไปแล้วแต่ยังไม่ได้ใช้ สามารถเปลี่ยนไปให้คนอื่นมาใช้ร่วมได้ อีกประเด็นหนึ่ง คือ ผู้รับใบอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ต้องประกอบกิจการด้วยตนเอง ตรงนี้ก็หายไป ก็จะมีคนได้คลื่นความถี่ไปกอดไว้เฉยๆ เปิดให้เอกชนได้มาใช้ร่วมกันหรือเกิดสัมปทานจำแลงได้ มันก็จะเกิดความไม่เป็นธรรมในการจัดสรรคลื่นความถี่

๒. โครงสร้างและอำนาจหน้าที่ของ กสทช.

- นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ต้องกำหนดเพียงนโยบายและเป้าหมาย และให้ กสทช. มีอิสระในการดำเนินงาน ไม่ใช่กำหนดวิธีการ ตัวเลข ระบุหน้าที่ จน กสทช. ขาดความเป็นอิสระ
- กำหนดให้ คณะกรรมการติดตามและประเมินผลต้องเปิดเผยรายงานต่อสาธารณะ

๓. กรรมการและการสรรหา กสทช.

- กำหนดจำนวนกรรมการให้แน่นอนครอบคลุมทุกด้านเพื่อรองรับภารกิจที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
- ยกเลิกคุณสมบัติที่เป็นการจำกัดผู้สมัคร แต่เน้นที่ผลงานและความรู้ความเชี่ยวชาญ
- ปรับกรรมการสรรหาให้มืองค์ประกอบเป็นผู้แทนจากภาคประชาชนซึ่งเป็นผู้ได้รับประโยชน์จาก กสทช

ทั้งนี้ เรากำลังก้าวเข้าสู่สังคมนวัตกรรม(ประเทศไทย ๔.๐) ดังนั้น กรรมการที่จะเข้ามาไม่ควรไปตอบรับสังคมผู้สูงอายุอย่างเดียว เราควรจะได้คนรุ่นใหม่มาให้มาทำงานให้เกิดนวัตกรรมขึ้น ความเป็นผู้สูงอายุกับนวัตกรรมน่าจะขัดแย้งกัน ถ้าเราจะเน้นนวัตกรรมก็ต้องหาคนรุ่นใหม่มาดูแลเรื่องนี้ ถ้าเราอยากได้ประเทศไทย ๔.๐ เราก็ต้องมาช่วยกันทำให้เกิดประชาชน ๔.๐ เราต้องมุ่งให้ความเข้าใจกับประชาชนในเรื่องสิทธิบทบาท สิทธิเสรีภาพของตนเอง และเราควรจะช่วยกันเผยแพร่ความเห็นของพวกเราในวันนี้ ในวงกว้างต่อไป

๔. การบริหารกองทุนวิจัยและพัฒนาฯ ของ กสทช.

เนื่องจากกองทุนของ กสทช. ไม่เหมือนกับกองทุนประกันสังคม กองทุนประกันสังคมตอนนี้มีวงเงินประมาณ ๒ ล้านล้านบาทแล้ว เป็นเงินที่จะต้องเก็บไว้เพื่อดูแลคนเกษียณการทำงานที่จะต้องดูแลไปตลอดชีวิต มีความจำเป็นที่จะต้องเก็บเงินไว้ และอาจจะต้องมีการลงทุนให้เกิดดอกผลเพื่อจะรองรับการใช้สิทธิประโยชน์ในอนาคต แต่สำหรับกองทุน กทปส. ต่อให้ระบุไว้ในกฎหมายใหม่ที่แทบจะไม่เหลือไว้ในกองทุนอยู่แล้ว ยังไม่มีเหตุจำเป็นที่จะเปิดช่องให้เอาเงินไปลงทุนทั้งสิ้น การบริหารกองทุนที่มีประสิทธิภาพของ กสทช. คือ การเอาเงินไปใช้ประโยชน์ในบริการที่ทั่วถึง ในช่วงดำเนินการที่ผ่านมา ถ้ามีการบริหารที่ดี เงินที่เหลืออยู่จะเหลืออยู่เพียงส่วนน้อย ส่วนใหญ่จะต้องนำไปทำประโยชน์ให้เกิดขึ้น เพราะฉะนั้นจึงไม่เห็นด้วยที่จะนำไปลงทุน

นางสาวสุวรรณา สมบัติรักษาสุข : ประธานศูนย์ศึกษากฎหมายและนโยบายสื่อมวลชน สถาบันอิสระ

ก่อนอื่นขอชี้แจงว่า ตำแหน่งที่ปรึกษากิตติมศักดิ์ใน สนช. ที่ได้รับการแต่งตั้งนั้น ไม่เคยได้รับการเชิญให้เข้าร่วมประชุมแม้แต่ครั้งเดียว

สำหรับโจทย์ในวันนี้ มีประเด็นที่จะพูดถึงเกี่ยวกับการได้มาและคุณสมบัติคณะกรรมการ การจ่ายเงิน เบียดราคาผู้ที่คืนคลื่นความถี่ การนำเงินกองทุนไปลงทุน รวมถึงการใช้จ่ายงบประมาณและประสิทธิภาพของการทำงานของสำนักงาน กสทช.

ขอตั้งข้อสังเกตว่า ร่าง พ.ร.บ. กสทช. นี้ ไม่ได้แก้ไขปัญหาเดิมเลย ตรงกันข้ามกลับจะทำให้เกิดปัญหาใหม่ กับองค์กรนี้อีกด้วย... ร่าง พ.ร.บ. ชุดนี้ ไม่ได้คำนึงถึงผลกระทบในเสาอื่นๆ ที่เหลือ ท่านกำลังเอาปัญหาขึ้นเป็นตัวตั้ง แล้วเอากฎหมายไปแก้ปัญหา ทั้งๆ ที่จริงๆ แล้ว กฎหมายไม่สามารถแก้ปัญหาคือได้ทุกปัญหา แต่การแปลงนโยบาย ไปสู่การปฏิบัติมากกว่าที่มันคือตัวปัญหา การทำงานที่ล้มเหลวของ กสทช. ทุกวันนี้ไม่ได้มีสาเหตุมาจากตัวกฎหมาย แต่สาเหตุมาจากการเมืองภายใน กสทช. ที่มีมากเกินไป สาเหตุเกิดมาจากผลประโยชน์ที่ กสทช. กอดไว้มากเกินไป แล้วสาเหตุคือไม่เข้าใจว่าประโยชน์สาธารณะที่จะต้องตกแก่ประชาชนและการปฏิรูประบือคืออะไร

ก่อนอื่นขอตั้งข้อสังเกตว่ารัฐธรรมนูญใหม่นั้น ได้แก้ไขให้คลื่นความถี่เคยเป็นทรัพยากรของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะไปเป็นสมบัติของชาติ ซึ่งไม่ทราบว่า “ชาติ” ในความหมายนี้ ประชาชนมีส่วนร่วมด้วยหรือไม่ นอกจากนี้ ยังแก้ไขประเด็นให้ กสทช. เป็นองค์กรของรัฐที่เป็นอิสระองค์กรหนึ่ง ไปเป็น องค์กรของรัฐที่มีความเป็นอิสระในการปฏิบัติหน้าที่ ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว นโยบายขององค์กรอิสระนั้น หมายถึงความเป็นอิสระในการปกครองและทางปฏิบัติด้วยมิใช่หรือ

สำหรับความเห็นของดิฉันต่อผลของการแก้ไขกฎหมายฉบับนี้ที่จะมีผลต่อองค์กร กสทช. ได้แก่ หลักความเป็นอิสระของหน่วยงานกำกับดูแล หลักการกำกับดูแลด้วยผู้เชี่ยวชาญ หลักวินัยการเงินการคลัง หลักการประเมินผลการปฏิบัติงาน และควรมีการตัดบทบัญญัติที่ไม่มีสาระอันควรแก่การแก้ไขเพิ่มเติม

เริ่มต้นที่หลักทางความเป็นอิสระของหน่วยงาน โดยเฉพาะหลักการปกครองที่ทำหน้าที่กำกับกิจการทางเศรษฐกิจเฉพาะสาขาจะหมดไป ความชอบธรรมทางเศรษฐกิจ จำเป็นต้องมีการกำกับกิจการที่ “เป็นกลาง” และ “มีประสิทธิภาพ” ในตลาดภาคเศรษฐกิจนั้นๆ ทั้งนี้ “เป็นกลาง” หมายถึงเป็นอิสระจากฝ่ายบริหาร และไม่ขึ้นอยู่กับหน่วยงานราชการตามหลักการรวมศูนย์อำนาจ (รัฐไม่อาจเป็นทั้งผู้พิพากษาและคู่ความในคดีได้) แยกรัฐ เด็ดขาด จัดตั้งองค์กรรูปแบบใหม่ รัฐในฐานะ “ผู้กำกับกิจการ” และรัฐในฐานะ “ผู้ประกอบการ” ปัญหาความเป็นกลางของฝ่ายปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐ **หลักความเป็นกลางและปราศจากอคติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ** ต้องได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายและรัฐธรรมนูญ แต่หลักความเป็นกลางและปราศจากอคติของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในแดนทางเศรษฐกิจ ตรวจสอบได้ยากทั้งโดยองค์กรศาลและโดยสังคม จะเห็นว่าเมื่อ กสทช. ไม่สามารถเป็นองค์กรอิสระทางปกครองได้จริง ก็จะไม่สามารถดำเนินงานได้อย่างเป็นกลาง นอกจากนี้ ด้วยแนวโน้มทางเศรษฐกิจและความจำเป็นที่จะต้องสร้างความน่าเชื่อถือให้ไว้วางใจให้กับประเทศเพื่อนบ้าน การสร้างสภาวะแวดล้อมทางเศรษฐกิจที่ตรงไปตรงมา จะไม่สามารถเกิดขึ้นได้ ถ้าที่มาของกรรมการ กสทช. เป็นไปตามที่อาจารย์สุพจน์ชี้แจงไว้ดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาลักษณะทางกฎหมายของคำว่า “ความเป็นอิสระ” จะต้องดูที่ **โครงสร้างองค์กร** **ตัวบุคคลผู้ดำรงตำแหน่ง** และ **การปฏิบัติหน้าที่** ถ้าเปรียบเทียบกับองค์กรอิสระเฉพาะด้านองค์กรอื่น (คณะกรรมการกำกับดูแลกิจการพลังงาน (กกพ.) ตาม พ.ร.บ. การประกอบกิจการพลังงาน พ.ศ. ๒๕๕๐ คณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (กลต.) ตาม พ.ร.บ. หลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ พ.ศ.

๒๕๓๕ คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย (คปภ.) ตาม พ.ร.บ. คณะกรรมการกำกับและส่งเสริมการประกอบธุรกิจประกันภัย พ.ศ. ๒๕๕๐) จะพบว่า มี กสทช. องค์การเดียวที่ถูกเพ่งเล็งและแก้ไขกฎหมาย ทั้งนี้เป็นเพราะว่า “คลื่นความถี่นั้นมีมูลค่ามหาศาล” ในขณะที่คลื่นความถี่มีค่ามหาศาล แต่ประชาชนกลับไม่รู้สึกรู้สึถึงคุณค่าของมัน และไม่มีส่วนร่วมในการจัดสรรและใช้ประโยชน์แต่อย่างใด

นอกจากนี้ สิ่งที่ขัดกับหลักความเป็นอิสระนั่นคือ การกำหนดให้ กสทช. ต้องทำแผนให้สอดคล้องกับแผนและนโยบายระดับชาติ ซึ่งข้อนี้เป็นสิ่งที่ขัดกับหลักความเป็นอิสระของหน่วยงานกำกับดูแลอย่างร้ายแรง เพราะคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม สามารถปรับปรุงแก้ไขแผนและนโยบายและมีผลบังคับแก่ กสทช. หากเห็นว่าการดำเนินการของ กสทช. ไม่สอดคล้อง สามารถฟ้องดำเนินการฐานกระทำหรือละเว้นการกระทำในหน้าที่ เช่น กตป. หรือฟ้องศาลปกครอง หรือศาลยุติธรรม นั้นหมายความว่า คณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม เป็น Policy Maker และกรรมการ กสทช. เป็นเพียง Regulator เท่านั้น

หลักการกำกับดูแลด้วยผู้เชี่ยวชาญ เมื่อพิจารณาคุณสมบัติที่กำหนดไว้ในกฎหมายใหม่นี้ จะเห็นว่ารูปแบบของกรรมการจะเปลี่ยนไป นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาคณะกรรมการสรรหาแล้ว ไม่แน่ว่าคนเลือกมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านสื่อมวลชนเพียงใด ดิฉันนึกไม่ออกว่า ประธานศาลทั้ง ๓ ศาลจะมีความเข้าใจในการทำงานด้านสื่อสารมวลชนเพียงพอที่จะเลือกกรรมการ กสทช. ได้อย่างถูกต้อง

อำนาจหน้าที่ของ กสทช. เป็นอีกประเด็นที่ต้องพิจารณา ยกตัวอย่างเช่น ให้เรียกคืนความถี่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ หรือใช้ไม่คุ้มค่า หรือนำมาใช้ให้คุ้มค่ายิ่งขึ้น โดยเงื่อนไขต้องกำหนดการทดแทน ชดใช้ หรือการจ่ายค่าตอบแทนสำหรับผู้ที่ถูกเรียกคืนความถี่ในแต่ละกรณีด้วย ทั้งนี้ คลื่นความถี่ไม่ใช่ที่ดิน ที่ผู้ถือครองใช้ประโยชน์ที่ดินนั้น เจ้าของปลูกต้นไม้ ๑ ต้นก็ถือว่าใช้ประโยชน์จากที่ดินแล้ว แต่คลื่นความถี่นี้ ถ้าไม่ได้ถูกนำมาใช้โดยผู้มีความรู้ และด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสมก็จะไม่เกิดประโยชน์ แต่ตามสาระสำคัญในกฎหมาย กลับระบุให้ผู้ไม่ได้ใช้ประโยชน์ใดๆ ได้รับเงินจากการไม่ใช้ประโยชน์นั้น ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อ พ.ร.บ. กสทช. ฉบับนี้ประกาศใช้ ด้วยการระบุดังกล่าว จะไม่มีการให้ใบอนุญาตกับวิทยุชุมชนคลื่นใดคลื่นหนึ่งเลย และจะมีการเร่งคืนคลื่นของทางราชการกลับมาแน่นอน เพราะคลื่นบางคลื่นไม่เป็นประโยชน์ในทางพาณิชย์กับหน่วยงานบางหน่วยอีกต่อไป และยังเป็นภาระด้วย

หลักทางวินัยทางการเงิน-การคลัง ตามหลักแล้ว เงินกองทุนถูกออกแบบเพื่อวิจัยและพัฒนาสื่อ แต่หลักการกองทุนจะถูกเปลี่ยนไป... ดิฉันเห็นว่ากองทุนมีไว้ให้ใช้เงิน ใช้เพื่อการพัฒนา แต่ท่านเอาไปเก็บและบอกว่าคนนั้นคนนี้ไม่ควรจะได้ วันนี้วิทยุชุมชนตายหมดแล้ว วิทยุสาธารณะอย่างทีจุฬาฯ ทำกำลังตาย เพราะขาดทุนต่อเนื่องมา ๕ ปีแล้ว เนื่องจากปรับตัวเป็นวิทยุสาธารณะเต็มรูปแบบ มันไม่มีทางอยู่ได้ถ้าไม่หาโฆษณา ซึ่งท่านต้องเอาเงินกองทุนมาช่วยเหลือวิทยุชุมชนและวิทยุสาธารณะ

หลักการประเมินผลการปฏิบัติงาน กตป. จะถูกทำให้หายไป ดิฉันไม่ได้ปลื้มกับการทำงานของ กตป. นะคะ แม้ไม่มีก็รู้สึกดีใจ แต่ถ้าให้หายไปในรูปแบบนี้ ก็เริ่มไม่แน่ใจเช่นกัน

นอกจากนี้ มาตราเหล่านี้ควรตัดออก เพราะเป็นการได้ประโยชน์ของบุคคลบางกลุ่มเท่านั้น กล่าวคือ

- มาตรา ๔๔/๒ ให้รองเลขาธิการ กสทช. หรือผู้เชี่ยวชาญตามสัญญาจ้าง ซึ่งดำรงตำแหน่งอยู่ ยังคงดำรงตำแหน่งและปฏิบัติหน้าที่รองเลขาธิการ กสทช. หรือผู้เชี่ยวชาญจนกว่าจะครบกำหนดตามสัญญาจ้าง
- ให้ผู้ซึ่งได้รับการว่าจ้างตามสัญญาจ้างการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานของสำนักงาน กสทช. ซึ่งได้ทำสัญญาจ้างไว้และสัญญาจ้างนั้นยังไม่ครบระยะเวลาจ้าง ยังคงปฏิบัติงานต่อไปจนครบกำหนดระยะเวลาในสัญญาจ้างนั้น
- ดำเนินการทางศาลโดยฟ้องเป็นคดี ไม่สมควรอย่างยิ่งที่จะบัญญัติไว้เป็นกฎหมายเช่นนี้
- ควรเสนอให้มีการปรับปรุงถ้อยคำของบทบัญญัติทั้งหลาย และให้ตัดบทบัญญัติที่ไม่มีสาระอันควรออกจากร่างกฎหมายฉบับนี้เสีย

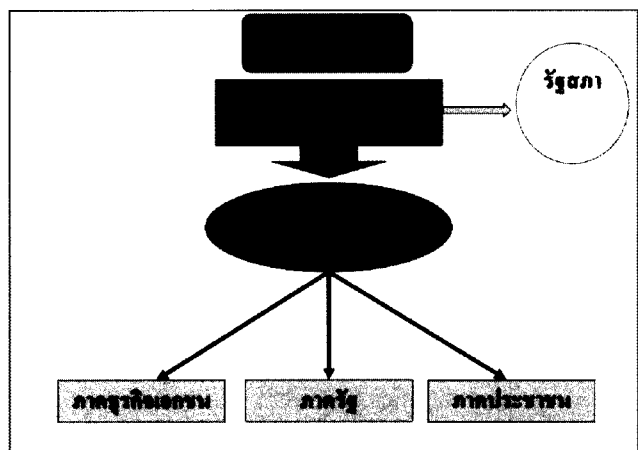
สุดท้ายหากมีการประกาศใช้ พ.ร.บ. กสทช. ฉบับนี้เมื่อใด ต้องติดตามด้วยว่า การกำหนดคุณสมบัติ กสทช. และคัดสรร กสทช. ในลักษณะนี้ ขัดกับหลักการเลือกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรมและไม่มีเหตุผลอันสมควรที่จะให้เป็นเช่นนั้นหรือไม่ ซึ่งจะทำให้กฎหมายนี้ขัดต่อรัฐธรรมนูญ

ดร.จิรพร วิทยศศักดิ์พันธ์ุ : นักวิชาการอิสระด้านการสื่อสารมวลชน

สำหรับดิฉันแล้ว กสทช. คือผลผลิตของความสำเร็จของการปฏิรูปสื่อ วิธีคิดเรื่องการปฏิรูปสื่อในประเทศไทยเริ่มต้นตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๓๕ แล้วมาบังเกิดเป็นผลสำเร็จเมื่อ พ.ศ.๒๕๔๐ สะท้อนให้เห็นในรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๕๔๐ และได้ส่งต่อแนวคิดมาถึงรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. ๒๕๕๐ ด้วย แล้วจู่ๆ วันหนึ่ง แนวคิดนี้ก็หายไปเพราะร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้

การแก้ไข พ.ร.บ. กสทช. ฉบับนี้ สะท้อนให้เห็นถึงวิธีคิดเก่าที่เห็นว่า สิ่งที่ปฏิรูปไปเป็นการเปลี่ยนความสัมพันธ์เชิงอำนาจไปสู่มือประชาชน จึงต้องการแก้ไขโดยดึงอำนาจที่เปลี่ยนแปลงไปกลับมา ดังนั้น ถ้าดูรายละเอียดของเนื้อหา ก็จะทราบว่าอำนาจนั้นตกไปอยู่ในมือใคร ใน พ.ร.บ. ฉบับปัจจุบันนั้น ร่างขึ้นด้วยอุดมการณ์การปฏิรูปสื่อ ที่ต้องการให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดสรรทรัพยากรคลื่นความถี่ให้เกิดประโยชน์ต่อสาธารณะ โดยให้ภาคประชาสังคมเข้าร่วมสรรหากรรมการ กสทช. ให้ทำหน้าที่แทน แต่ใน พ.ร.บ. ฉบับแก้ไขใหม่นี้ อุดมการณ์เปลี่ยนไป โดยรัฐชูธงเทคโนโลยีดิจิทัล ทำให้จำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงกฎหมาย ดิฉันไม่แน่ใจว่าเหตุผลฟังขึ้นหรือไม่ แต่ที่ทราบคือร่าง พ.ร.บ. ฉบับใหม่นี้ ละเลยเจตนารมณ์การปฏิรูปสื่อ ละเลยสิทธิของประชาชนโดยสิ้นเชิง ปรับลดอำนาจ กสทช. จากองค์กรอิสระ ไปเป็นสำนักงานในกระทรวงที่มีนายเยอะมาก

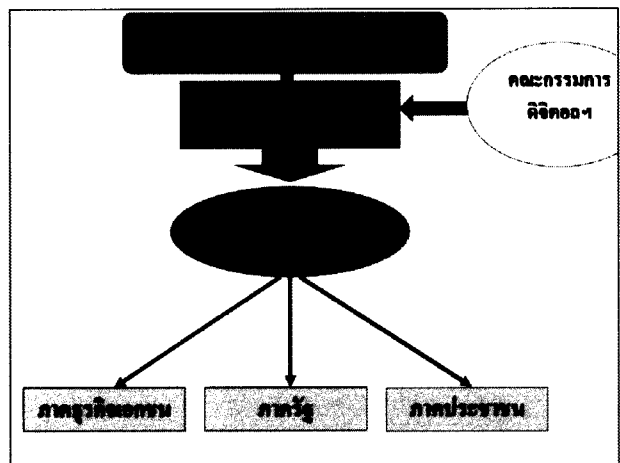
จากเนื้อหาในรัฐธรรมนูญฉบับปี ๒๕๔๐ และปี ๒๕๕๐ ที่ระบุว่า “คลื่นความถี่เป็นทรัพยากรของชาติเพื่อประโยชน์สาธารณะ” และ “ให้มีองค์กรอิสระขึ้นมาจัดสรรคลื่นความถี่ดังกล่าว” ด้วยเจตนารมณ์แห่งกฎหมายนี้ ทำให้เกิดการเปลี่ยนดุลอำนาจที่เคยรวมศูนย์จากส่วนกลาง ให้ประชาชนชายขอบเป็นผู้ถูก

ปกครองและรับสารฝ่ายเดียว กลับกลายเป็นการกระจายอำนาจและทรัพยากรคลื่นความถี่ไปสู่ภาคประชาชนด้วยการทำงานขององค์กรฯ หนึ่ง ได้แก่ กสทช. ให้ทำหน้าที่จัดสรรคลื่นความถี่ให้กับภาครัฐ ธุรกิจเอกชน และประชาชน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการดำเนินงาน โดยรายงานต่อรัฐสภา (วุฒิสภา) โดยตรง (ดังภาพ) แต่ร่างรัฐธรรมนูญ และร่าง พ.ร.บ. ฉบับใหม่นี้ “ฉีกทิ้ง” เจตนารมณ์นี้ไปเสีย ไม่ว่าจะเป็นการระบุว่า องค์กรนี้ต้องอยู่ภายใต้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) การจัดทำแผนแม่บทการบริหารคลื่นความถี่ ตารางกำหนดคลื่นความถี่แห่งชาติ แผนแม่บทกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์ แผนแม่บทกิจการโทรคมนาคม แผนความถี่วิทยุ และแผนเลขหมายโทรคมนาคมนั้น ต้องจัดทำให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ร่างฯ มาตรา ๑๓) รวมไปถึงการระบุว่า องค์กรนี้จะดำเนินการใดๆ ก็แล้วแต่ แต่ต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติฯ ดังกล่าวด้วย (ร่างฯ มาตรา ๔๓) โดยให้คณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติเป็นผู้กำกับดูแล และวินิจฉัยชี้ขาดการดำเนินงานของ กสทช. ว่า มีความสอดคล้องกับนโยบายและแผนระดับชาติฯ หรือไม่ อย่างไร

ผลก็คือ ในอนาคตเมื่อรัฐบาลประกาศนโยบายเศรษฐกิจดิจิทัล ผ่านกระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ที่ใช้อำนาจตามร่าง พ.ร.บ. การพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม แต่งตั้งคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ให้มากำกับดูแล กสทช. ทั้งในการจัดทำนโยบายและแผน และในระดับการดำเนินการให้สอดคล้องกับแผนฯ ชาติ การทำงานของ กสทช. ก็จะเปลี่ยนไปจากในปัจจุบัน ไม่เพียงแต่ กสทช. จะมีเจ้าหน้าที่จำนวนมากขึ้นเท่านั้น แต่ยังไม่สามารถดำเนินการตามเจตนารมณ์เดิมที่จะจัดสรรทรัพยากรคลื่นความถี่ให้เป็นประโยชน์ต่อประชาชนได้อย่างเป็นอิสระอีกด้วย

ดังนั้นแล้ว หาก กสทช. ต้องการจัดสรรคลื่นความถี่ตามสัดส่วนให้กับภาครัฐร้อยละ ๔๐ เอกชนร้อยละ ๔๐ และประชาชนร้อยละ ๒๐ ก็ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างอิสระ หากรัฐมีนโยบายที่แตกต่างเป็นอื่น ภาคประชาชนที่ขับเคลื่อนร่วมกันมา ๒๐ ปี จะทำอย่างไรต่อไป ในเมื่อ กสทช. เอง ยังคงถูกลดศักดิ์และสิทธิ จากองค์กรอิสระตามระบุในรัฐธรรมนูญ กลายเป็นองค์กรปฏิบัติงานตามนโยบายรัฐ เท่านั้น

สาระสำคัญอื่นๆ เห็นว่า มีนัยยะที่ทำให้องค์กรนี้ไม่มีความเป็นอิสระอีกต่อไป เช่น การปรับลดจำนวนคนเป็นต้น ดิฉันคิดว่า ผู้ร่างฯ เขียนขึ้นจากเสียงสะท้อนและเสียงบ่นว่า กสทช. ทำงานช้า กสทช. ทำโน่นก็ไม่ได้ ทำนี่ก็ไม่ได้ จำนวนกรรมการคงเยอะ ลดดีกว่า และลดบอร์ดให้เหลือเพียงชุดเดียว เพื่อให้เสียงบ่นว่าช้านั้น รวดเร็วขึ้นอย่างไรก็ตาม กรรมการ กสทช. ชุดปัจจุบัน มีการกำหนดจำนวนตามหน้าที่หน้าที่ละ ๒ คนแยกบอร์ดละคน สะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับมิติที่เกี่ยวข้อง เช่น ด้านเศรษฐศาสตร์ ด้านการคุ้มครองผู้บริโภค และด้านการศึกษาสังคมวัฒนธรรม เป็นที่น่าสังเกตว่า เมื่อยุบรวมบอร์ดเหลือกรรมการเพียง ๗ คน มิติที่หายไปจากกรรมการคือ ด้านการศึกษาสังคมวัฒนธรรม เป็นการลดจำนวนคน ให้นำหนักกับเทคโนโลยี และเพิกเฉยกับมิติด้าน

การศึกษา-วัฒนธรรม ความจำเป็นที่ต้องมีกรรมการเพื่อรักษาสมดุลระหว่างเทคนิคและเนื้อหา ตามที่เคยเป็น ประเด็นถกเถียงในการร่าง พ.ร.บ. ในอดีตที่ผ่านมา ถูกกลบหายไป

ประเด็นการเปลี่ยนแปลงคุณสมบัติทั่วไปของผู้สมัครกรรมการ กสทช. นั้น ดิฉันตั้งข้อสังเกตว่า มันโจ่งแจ้ง มากไปหรือไม่ ที่มาและคุณสมบัติใน พ.ร.บ. เดิมดีมากแล้ว ตั้งแต่คุณสมบัติที่ครบมิติทุกด้าน และที่มาโดยประชาชน มีส่วนร่วม ตั้งแต่ร่วมเป็นคณะกรรมการสรรหา ส่งผู้แทนร่วมเป็นผู้สมัคร และร่วมตรวจสอบกระบวนการสรรหาที่ สงสัยและไม่เป็นธรรม แต่การกำหนดตามร่างฯ ใหม่ ที่ว่า ต้องแก่เท่านั้น ถึงจะแก่ (ก็พบว่ามีคนแก่ที่ไร้เดียงสา ก็ เยอะ) ให้ออกาสเฉพาะผู้บริหารเท่านั้น เป็นต้น ทั้งหมดนี้ ล้วนแล้วแต่เป็นการกำหนดให้เฉพาะผู้ที่คุ้นเคยกับระบบ ของรัฐ และระบบของเอกชนเท่านั้น ภาคประชาชนดูไร้ค่ามากในประเด็นนี้ เมื่อเทียบระหว่างประสบการณ์ ผู้บริหาร ๓ ปี นักวิชาการ ๕ ปี ขณะที่ภาคประชาชนต้องทำงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภคมา ๑๐ ปี จะเห็นว่า ทั้ง กระบวนการสรรหา และการกำหนดคุณสมบัติลักษณะนี้ เป็นการ กีดกันภาคประชาสังคมโดยสิ้นเชิง

การปรับลดทอนอำนาจหน้าที่ ทำให้ดูเหมือนว่า กสทช. เป็นเพียงสำนักงานนายหน้า ทำหน้าที่จัดการว่า ภาระนี้ ICT ทำ ภาระนั้น กสทช. ทำ เป็นต้น ประเด็นสุดท้าย การเรียกคืนคลื่นความถี่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ หรือใช้ ประโยชน์ไม่คุ้มค่า กลับมาให้เป็นสิทธิของประชาชนตามเจตนารมณ์เดิมนั้น กสทช. ต้องจ่ายเงินเพื่อเยียวยาให้กับ เจ้าของคลื่นเดิม ทั้งหมดเหล่านี้จะทำให้ กสทช. กลายเป็นรัฐวิสาหกิจเท่านั้น ท้ายที่สุดใครมีอำนาจก็จะได้คลื่น ความถี่ไป The Power That Be เจตนารมณ์ของการปฏิรูปสื่อที่จะแก้ไขปัญหาการผูกขาด (การถือครอง) คลื่น ความถี่ เพื่อนำไปสู่ความเท่าเทียมกันโดยให้ประชาชนเข้ามีส่วนร่วม โดยมีสิทธิในการเข้าถึงสื่อ มีส่วนร่วมในการ ตรวจสอบและถ่วงดุลอำนาจ และในท้ายที่สุดชุมชนที่จะเป็นเสียงของประชาชนก็จะถูกกีดกันออกไป

สำหรับประเด็นข้อเสนอเพื่อการแก้ไข ดิฉันของวิพากษ์วิจารณ์ ๓ ประเด็น เพื่อชวนคิดถึงทางออกต่อไป คือ ๑) กฎหมายฉบับนี้ที่มีการร่างขึ้นมาใหม่ เป็นมุมมองที่เปลี่ยนจากการที่พยายามจะให้สิทธิประชาชน มา เป็นทุน ด้วยมุมมองแบบนี้ แก่มาตราไหนก็ไปไม่รอด และไม่ได้มองว่า กสทช. เป็นองค์กรที่มีพันธกิจที่จะต้องทำ ให้บรรลุเป้าหมายตามรัฐธรรมนูญ เป็นการมองแบบปัจเจกก็เลยมีความขัดแย้งระหว่างปัจเจก คณะกรรมการ กสทช. ชุดนี้หลายท่านไม่เข้าใจพันธกิจของท่าน ท่านก็ยังทำงานด้วยวิธีการแบบเดิม เลยทำให้ กสทช. ที่เข้าใจพันธ กิจทำงานด้วยความเหนื่อยยาก

๒) ปัญหาการดำเนินงานของผู้ปฏิบัติ คือ คนปฏิบัติไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง คำว่าสำนักงานคือ การปฏิบัติตามองค์กรคณะ มีหน้าที่กำหนดนโยบายซึ่งเป็นแผนระดับชาติ องค์กรคณะนี้จึงต้องมีอำนาจ ถ้าเราต้องการให้ กสทช. มีอิสระก็ต้องให้มีอำนาจในการอนุมัติงบประมาณ แต่ต้องอยู่ภายใต้การกำกับของรัฐสภา ไม่เช่นนั้นแล้วจะ ไปเรียกคืนคลื่น ออกใบอนุญาต จะทำไม่ได้ เพราะไม่มีอำนาจที่จะไปคุมคนที่คุณภาพไม่ดี เป็นการทำงานด้วย นโยบายกับผู้ปฏิบัติที่ทำงานตามผู้กำหนดนโยบาย โดยเฉพาะการขุดเซยเงินเพื่อเรียกคืนคลื่นความถี่ เพราะได้คลื่น มาเกินสิทธิ์และเกินความจำเป็น ถ้าหน่วยงานได้คลื่นมา ๒๐๐ คลื่น คุณบอกกว่าหน่วยงานความมั่นคงได้คลื่นไป ๒๐ คลื่นก็พอ ควรคืนมาให้คนอื่นที่ไม่เคยได้ใช้เลยได้ใช้ ๑๕๐ คลื่น แล้ว กสทช. ต้องเอาเงินไปจ่ายให้ ๑๕๐ คลื่นนั้น หรือ? ทั้งๆ ที่ ๑๕๐ คลื่นนั้นได้ทำเงินมหาศาลให้กับคนที่ได้ถือครองทรัพยากรก้อนนี้ ดังนั้นเรากำลังพูดกันคนละมิติ เราควรเอาเงินที่ได้จากการประมูลมาสนับสนุนสิทธิการเข้าถึงสื่อที่มีคุณภาพของผู้บริโภค

๓) ประชาชนต้องทวงสิทธิ์คืน แม้ว่าจะต้องใช้เวลามากเท่าไรก็ตาม ให้ลูกหลานของเราได้ใช้สิทธิ์อันพึงมีอันพึงได้ เหมือนประเทศที่มีประชาธิปไตย ประชาธิปไตยที่ผิวเผิน ต่อให้เขียนกฎหมายคลุมอย่างไร ก็ไม่สามารถปิดบังประโยชน์ภายในได้

นายวรพจน์ วงศ์กิจรุ่งเรือง : คณะทำงานติดตามนโยบายสื่อและโทรคมนาคม

ร่าง พ.ร.บ. นี้เห็นครั้งแรกเมื่อปีกว่าๆ มีการวิจารณ์กฎหมายฉบับนี้และมีกระบวนการรับฟังความเห็นหลายครั้ง แต่สุดท้ายก็แทบไม่มีการเปลี่ยนแปลงเลย ทำให้ทุกคนในที่นี้ไม่ค่อยมีความหวัง แต่เราก็ควรมีความหวังท่ามกลางความเป็นไปไม่ได้เหล่านี้ มาดูว่าการแก้ไข พ.ร.บ. นี้ เขาให้เหตุผลในการแก้ไขอย่างไร จึงอยากจะพูดถึงเป้าหมายในการแก้ไขกฎหมาย กสทช. ก่อนว่าคืออะไร ภายหลังการแก้ไขแล้ว สามารถแก้ปัญหาได้ไหม หรือว่าสร้างปัญหาขึ้นมา หลังจากนั้นก็จะกล่าวถึงข้อเสนอเพื่อแก้ไขปรับปรุง

เป้าหมายในการแก้ไขกฎหมาย กสทช. มี ๓ สาเหตุผลหลักๆ คือ ๑) การปรับเปลี่ยนองค์กรกำกับดูแลให้ตอบรับกับยุคหลอมรวม ส่วนนี้ก็เข้าใจได้ว่าเป็นแนวโน้มของโลก เป็นการแก้ไขปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี ๒) การปรับเปลี่ยนอำนาจในการบริหารและจัดสรรคลื่นความถี่ของ กสทช. ให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น แต่ว่าจะดีหรือไม่ดีอย่างไรนั้น ก็มีหลายคนพูดว่ามันใช้ดุลพินิจมากเกินไป นำไปสู่ความไม่โปร่งใสในหลายๆ ทาง และ ๓) การปรับการดำเนินงานของ กสทช. ให้สอดคล้องกับนโยบายดิจิทัลฯ และแผนระดับชาติของคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ซึ่งหมายรวมถึงการโอนเงินเข้ากองทุนดิจิทัลฯ ด้วย

เหตุผลดังกล่าวข้างต้น สร้างปัญหามากกว่าจะจัดการปัญหาที่อ้างถึง เช่น การปรับเปลี่ยนองค์กรให้เป็น **Convergent Regulator** มีข้อดีในการจัดสรรคลื่นความถี่ในอนาคต รวมถึงการวางแผนคลื่นความถี่ และการวางแผน spectrum mapping ซึ่งจะสอดคล้องมากขึ้นถ้ามีการรวมบอร์ดเข้าด้วยกัน การกำกับดูแลจะมีประสิทธิภาพมากขึ้นในหลายมิติ เช่น การกำกับดูแลเนื้อหาสื่อที่ข้าม platform แต่ว่ากฎหมายที่จะแก้ นี้ ก็ไม่ได้จัดการปัญหาที่ว่านี้สักเท่าไร ไปเน้นที่วิธีการเปลี่ยนแปลงการคัดเลือก หลายคนก็พูดไปแล้วว่ามันสร้างปัญหาขึ้นมามากกว่า เช่น การกำหนดคุณสมบัติในแง่ของประสบการณ์ไม่สะท้อนความรู้ความเชี่ยวชาญ ซึ่งจะทำให้เราได้ กสทช. ที่สูงวัย เป็นทหาร ตำรวจ เจ้าหน้าที่รัฐ และตัวแทนบริษัทยักษ์ใหญ่ และมีเหตุผลอะไรที่กำหนดให้มีอายุ ๔๕ ปีขึ้นไป ทั้งที่ความจริงเราต้องการคนอายุไม่สูงมากนักเพื่อรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยีและพลวัตของตลาด ไม่ได้บอกว่าคุณสูงอายุจะไม่ทันเรื่องเหล่านี้ แต่ก็ไม่มีควมจำเป็นที่จะต้องไปกำหนดอายุขั้นต่ำแบบนี้ เพื่อกีดกันคนที่มีความรู้ด้านนี้ แต่อายุไม่ถึงเกณฑ์

ส่วนที่สองคือทำไมต้องเป็นข้าราชการพลเรือน รัฐวิสาหกิจ หรือทุนใหญ่เป็นหลัก ทุนเล็กหรือ SME ไม่ได้หรือ? ทำไมประสบการณ์ของภาคประชาชนหรือผู้ประกอบการถึงต้องทำงาน ๑๐ ปีเป็นอย่างน้อย ในขณะที่ภาคเอกชนกำหนดไว้แค่ ๓ ปี นี่คือนี่ที่น่าตั้งคำถาม และสิ่งที่น่าพิศวงมากๆ คือการกำหนดเงื่อนไขการเป็นนายทหารและนายตำรวจ ซึ่งมันเกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของ กสทช. มันอธิบายไม่ได้ และมันสุ่มเสี่ยง เพราะคนที่ทำงานด้านความมั่นคง มักจะให้น้ำหนักความมั่นคงมากกว่าสิทธิเสรีภาพเสมอมา นี่เป็นปัญหาที่จะเกิดขึ้น และเราก็เห็นหลักฐานเชิงประจักษ์จากการใช้มาตรา ๔๔ ในช่วงเวลาที่ผ่านมา

ความเสี่ยงอีกอย่างหนึ่ง คือ คนที่อยู่ในหน่วยงานความมั่นคงเป็นเจ้าของทรัพยากรคลื่นความถี่จำนวนมาก ย่อมส่งผลต่อการเรียกคืนทรัพยากรคลื่นความถี่จากหน่วยงานเหล่านี้ การกำหนดคุณสมบัติแบบนี้ นอกจากจะไม่เกี่ยวกับความรู้ความเชี่ยวชาญของ กสทช. แล้ว ยังสุ่มเสี่ยงในหลายๆ ด้านด้วย ควรจะระบุความเชี่ยวชาญมากกว่าระบุคุณสมบัติแบบนี้ และถ้าอยากเป็น Convergent Regulator แม้ว่าจะมีความเชี่ยวชาญหลายด้าน แต่หลายคนอาจจะมีประสบการณ์ทั้งด้านโทรคมนาคมและการกระจายเสียง เอามาเป็นประสบการณ์รวมกันได้ไหม อาจจะทำกำหนดประสบการณ์ด้านที่เกี่ยวข้องตามคุณสมบัติที่พูดถึงอย่างใดอย่างหนึ่ง หรือรวมกันเป็นเวลาเท่าไร แบบนี้เป็น การตอบสนองต่อความต้องการคนที่ เป็น convergent จริงๆ

การปรับวิธีการคัดสรรในแง่ของที่มาของคณะกรรมการสรรหานั้น ขาดความเชี่ยวชาญในกิจการสื่อสาร และส่วนมากมาจากองค์กรตรวจสอบ คำถามก็คือ ควรจะดึงเอาฝ่ายตุลาการเข้ามาในส่วนบริหารนี้หรือเปล่า และ ต่อไปองค์กรที่ทำหน้าที่ตรวจสอบถ่วงดุล กสทช. อยู่แล้ว องค์กรเหล่านี้ จะทำอะไร ถ้า กสทช. มีปัญหาและต้อง ตรวจสอบคนที่เลือกมาเอง โดยหลักการแล้วมันขัดแย้งกัน และปัญหาที่สามคือ การไม่กำหนดตัวแทน เราอาจจะไม่มีตัวแทนผู้บริโภค ตัวแทนที่ปกป้องผู้บริโภคอาจจะหายไป นี่เป็นความเสี่ยงที่เกิดขึ้นจากกฎหมายฉบับนี้

นอกจากนี้ การปรับเปลี่ยนอำนาจในการบริหารและจัดสรรคลื่นความถี่ของ กสทช. ให้มีความยืดหยุ่นมากขึ้น คือ การเพิ่มการอนุญาตให้ใช้คลื่นความถี่ในกิจการกระจายเสียงและกิจการโทรทัศน์เชิงธุรกิจ ที่ทำโดยการประมูลที่ไม่คำนึงถึงเม็ดเงินอย่างเดียว การให้อำนาจ กสทช. ให้กำหนดการใช้เลขคลื่นความถี่ได้ถ้าไม่รบกวนกัน และการให้อำนาจ กสทช. ในการเรียกคืนเลขคลื่นความถี่ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์หรือใช้ไม่คุ้มค่าได้โดยมีวิธีการชัดเจน ประเด็นดังกล่าวข้างต้นที่มีเป้าหมายว่าจะเพิ่มความยืดหยุ่นในการบริหารจัดการคลื่นความถี่ของ กสทช. แต่ปัญหาที่อาจจะเกิดขึ้น คือ การประมูลที่ไม่คำนึงถึงตัวเงินอาจลงท้ายด้วยการไม่ประมูล อาจจะเป็นการ Beauty Contest (ประกวดคุณสมบัติ) แทน การแก้ไขมาตรานี้ แสดงให้เห็นถึงการไม่เข้าใจภาพรวมเพราะทั้งกิจการโทรทัศน์และกิจการกระจายเสียงมีใบอนุญาต ๓ ประเภทอยู่แล้ว คือ สาธารณะ ชุมชน และธุรกิจ แต่ละประเภทมีประโยชน์ สาธารณะทั้งหมด มีความพยายามให้เกิดความเข้าใจผิดว่าการบริการธุรกิจ มันไม่มีประโยชน์สาธารณะ คนที่จะทำประโยชน์สาธารณะได้ต้องเป็นหน่วยงานรัฐเท่านั้น

กรณีการประมูลเป็นการใช้กลไกราคาคัดเลือกคนที่จะใช้ประโยชน์คลื่นความถี่ได้สูงสุด ผ่านการผลิตเนื้อหาที่เขาคิดว่าจะดึงดูดประชาชนได้มากที่สุด นี่เป็นประโยชน์สาธารณะแบบหนึ่ง การสร้างความเข้าใจว่าการประมูลไม่ได้สร้างประโยชน์สาธารณะเลยเป็นความเข้าใจที่ผิด และการประมูลสามารถกำหนดพันธกิจเพิ่มเติมได้ การประมูลโทรทัศน์ที่ผ่านมาก็เห็นการแบ่งประเภท เช่น ประเภทเด็ก ประเภทข่าว ที่จะต้องมีเงื่อนไขใบอนุญาตที่แตกต่างกัน ที่สนับสนุนการทำประโยชน์สาธารณะด้วยเช่นกัน

ในส่วนของกิจการโทรคมนาคมน่ากลัวยิ่งกว่า เพราะว่ามีกรณีเขียนว่าในกรณีที่ประสงค์ไปใช้ในกิจการบางประเภท กสทช. สามารถกำหนดได้ว่าลักษณะและประเภทที่กำหนดไว้ล่วงหน้า กสทช. จะใช้วิธีการคัดเลือกโดยวิธีการอื่นก็ได้ การกำหนดแบบนี้มีความน่ากลัว เพราะถ้า กสทช. สามารถทำแบบนี้ได้ ก็ไม่ต้องมีการประมูลก็ได้ เป็นการเขียนที่ประหลาดและยืดหยุ่นมากเกินไป

ปัญหาประการถัดมาที่เกิดจากความยืดหยุ่นมากเกินไป คือ การให้อำนาจในการเรียกคืนคลื่นความถี่ที่อาจจะจบลงโดยการเอาเงินสาธารณะไปจ่ายให้หน่วยงานรัฐเพื่อเอาคลื่นคืน มีการเข้าใจผิดว่าหน่วยงานรัฐเป็นเจ้าของคลื่นความถี่ จริงๆ แล้วเขาไม่ใช่เจ้าของคลื่นความถี่ เราไม่มีความจำเป็นที่จะต้องเสียค่าใช้จ่ายสาธารณะไปจ่ายให้กับหน่วยงานที่ไม่มีความจำเป็น ตามกฎหมายต้องคืนคลื่นความถี่ตามที่กำหนดไว้อยู่แล้ว ถัดมาคือ การให้อำนาจ กสทช. ในการพิจารณาให้ใช้คลื่นความถี่ร่วมด้วยวิธีการอะไรก็ได้ อาจนำไปสู่การจัดสรรคลื่นความถี่ที่ไม่เป็นธรรม นอกจากนี้ กิจการดาวเทียมไร้การแข่งขัน

การปรับเปลี่ยนการดำเนินงานของ กสทช. ให้สอดคล้องกับนโยบายดิจิทัลฯ และแผนระดับชาติของคณะกรรมการดิจิทัลฯ ส่งผลให้ กสทช. กลายเป็นองค์กรไม่อิสระภายใต้การทำงานของฝ่ายบริหาร และการโอนเงินจากการประมูลและรายได้สำนักงานฯ ส่วนหนึ่งไปให้กองทุนดิจิทัลฯ ก็จะเป็นการใช้งบแบบหนึ่งเพื่อเป้าหมายอีกแบบนี้ ซึ่งคณะกรรมการดิจิทัลฯ อยู่ภายใต้การบริหารราชการแผ่นดินอยู่แล้ว ถ้าของงบประมาณก็สามารถขอได้ตามวิธีการงบประมาณปกติ ไม่จำเป็นต้องออกกฎหมายที่มีการกันเงินมาให้ใช้โดยเฉพาะ

กฎหมายฉบับนี้กำหนดการเอาเงินจากกองทุน USO ไปให้หน่วยงานรัฐ อาจจะมีปัญหาด้านการบริการทั่วถึง จริงๆ แล้ว มันไม่จำเป็นต้องกำหนดว่าเป็นแค่หน่วยงานรัฐเท่านั้น ในกรณีที่เอกชนสามารถให้บริการ USO ได้ ก็สามารถให้ได้ ไม่จำเป็นต้องถือว่าต้องเป็นหน่วยงานรัฐเท่านั้น

ข้อเสนอในการปรับบทบาท กสทช. ให้สอดคล้องกับแนวนโยบายรัฐนั้น สิ่งที่ประเทศอารยะทั้งหลายทำกันคือ รัฐสามารถกำหนดนโยบายได้ โดยอาจจะออก statement of expectation (คือการแถลงการณ์ว่ารัฐต้องการเห็นอะไร) และองค์กรกำกับดูแลออก statement of intent ที่ระบุถึงวิธีในการบรรลุเป้าหมายเชิงนโยบายนั้นๆ รัฐมีอำนาจกำหนดแนวนโยบายบางอย่าง และ กสทช. ในฐานะองค์กรอิสระสามารถกำหนดเครื่องมือในการบรรลุเป้าหมายนั้นได้ แต่ตอนนี้ กสทช. ไปอยู่ภายใต้คณะกรรมการดิจิทัลฯ ซึ่งสุดท้ายก็กลายเป็นเพียง “สำนักงาน” หนึ่งในกระทรวงไอซีทีไปเลยก็ได้

ประเด็นถัดมา เพื่อที่จะป้องกันการใช้ดุลยพินิจบิดเบือนการแข่งขัน กฎหมายควรกำหนดหลักเรื่องความเป็นกลางในการแข่งขัน (competitive neutrality) ผู้ประกอบการเอกชนและหน่วยงานของรัฐต้องอยู่ภายใต้กรอบเดียวกัน เพื่อสร้างการแข่งขันที่เท่าเทียมกัน

ถ้าต้องการปรับ กสทช. ให้เข้ากับยุคหลอมรวม ควรจะเพิ่มรายละเอียด อย่างเช่นการจัดโครงสร้างองค์กรตอนนี้ปรับเป็นบอร์ดเดียวก็จริง แต่โครงสร้าง กสทช. ยังแยกอยู่ดี หลายๆ ที่ที่เขาเป็น Convergent Regulator อย่างแท้จริง เขาปรับโครงสร้างองค์กรด้วย เช่นโครงสร้างพื้นฐานไม่แยกเป็น ๒ กิจการ แต่เป็นโครงสร้างเดียวกัน มีฝ่ายเศรษฐกิจดิจิทัล ฝ่ายเนื้อหา ฝ่ายผู้บริโภค ฯลฯ แต่ละฝ่ายเป็น convergent จริงๆ คือดูแลทั้ง ๒ กิจการ

ในประเด็นธรรมาภิบาล ไม่ใช่เนื้อหาที่กำหนดในกฎหมายอย่างเดียว แต่เป็นการปฏิบัติงานของ กสทช. ด้วย ในด้านของการเผยแพร่ข้อมูล ควรมีการกำหนดกรอบระยะเวลาการเผยแพร่ข้อมูลให้ชัดเจนและมีกลไกบังคับ มีการเพิ่มข้อมูลบางส่วนที่มีความจำเป็น แม้จะไม่ถูกกำหนดไว้ในกฎหมาย อย่างเช่นค่าใช้จ่ายของ กสทช. รายบุคคล ส่วนเรื่องของการกำหนดนโยบาย ควรจะบังคับให้มีการศึกษาประเมินผลกระทบที่เกิดจากการกำกับ

ดูแล (regulatory impact assessment) หรือการรับฟังความเห็นเชิงรุก และเรื่องการใช้งบประมาณ ควรให้
งบประมาณผ่านกระบวนการตรวจสอบและอนุมัติจากรัฐสภา

นอกจากนี้ ควรมีการแบ่งอำนาจหน้าที่ให้ชัดเจนระหว่าง กสทช. และกระทรวงไอซีที โดยเฉพาะ
อำนาจในการจัดสรรการใช้คลื่นความถี่และวงโคจรสำหรับการให้บริการดาวเทียม และอำนาจในการกำกับดูแล
เนื้อหาในอินเทอร์เน็ต สำหรับประเด็นการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพนั้น ควรแก้ไขมาตรา ๓๗ ที่กำหนดหลักเกณฑ์ใน
การแทรกแซงสิทธิเสรีภาพให้ชัดเจน รวมทั้งส่งเสริมการกำกับดูแลกันเองและกำกับดูแลร่วม และจัดตั้ง content
board (คณะกรรมการกำกับเนื้อหา) ที่มีความเป็นอิสระและมีตัวแทนจากหลายภาคส่วน

นายวิชาญ อุ๋นออก : สหพันธ์วิทยุชุมชนแห่งชาติ

การเกิดขึ้นของ กสทช. เมื่อ ๔ - ๕ ปีที่ผ่านมา มีความหวังว่าภาคประชาชนจะมีพื้นที่ในการสื่อสารมากขึ้น
แม้ว่าช่วงเวลาที่ผ่านมาจะมีกลุ่มวิทยุชุมชนหรือกลุ่มสื่อทางเลือกมากขึ้น แต่ภาพก็ตกต่ำลงไปมาก ด้วยกระแสด้าน
การเมืองและกลุ่มธุรกิจที่เกิดขึ้นในการใช้สื่อทางเลือก ทำให้สื่อชุมชนถูกเข้าใจผิด เวลาที่มีการแก้ไขกฎหมายฉบับนี้
จึงไม่ได้ให้ความสำคัญหรืออาจจะเปิดพื้นที่ให้ภาคประชาชนมากขึ้นสักเท่าไร

การเรียกคืนคลื่นที่พูดถึงกันมากและการกำหนดให้คลื่นความถี่ ๒๐ เปอร์เซนต์แก่ภาคประชาชนยังมีอยู่
ตอนนี้เข้าใจว่ามีคณะกรรมการชุดหนึ่งใน กสทช. ที่จะพิจารณาความจำเป็นในการใช้คลื่นและเรียกหน่วยงานรัฐ
ที่ใช้คลื่นความถี่มาชี้แจง เท่าที่รู้ข่าวมาทุกหน่วยงานมีความจำเป็นต้องใช้หมด และในแผนแม่บทกำหนดไว้ว่า
คลื่นวิทยุต้องคืนภายใน ๕ ปี ตอนนี้เหลือไม่กี่เดือนก็จะครบ ๕ ปีแล้ว แต่คลื่นก็ไม่ได้คืนมาสักคลื่น เมื่อไม่มีการคืน
คลื่นกลับมา แล้วจะเอาคลื่นที่ไหนมาให้ภาคประชาชนใช้ เพราะทุกหน่วยงานอ้างหมดว่ามีความจำเป็นต้องใช้ ใน
อนาคตหากมีการกำหนดให้เงินเยียวยาในกรณีที่เรียกคืนคลื่นจากหน่วยงานรัฐ ซึ่งมีความลักลั่นและไม่เหมาะสมใน
การที่จะจัดการคลื่นความถี่

นอกจากนี้ ในช่วง ๔ - ๕ ปีที่ผ่านมา สำนักงาน กสทช. และ กองทุน กทปส. ยังไม่มีการสนับสนุนสื่อชุมชน
ทราบว่าปัจจุบันกองทุนฯ กำลังจะประกาศว่าอาจจะมีการกองทุนสนับสนุนวิทยุชุมชนเกิดขึ้น แต่ยังไม่ได้เงินตอนนี้
เพราะเป็นแค่การพิจารณาในแง่กฎหมาย ประเด็นที่กำลังจะชี้ให้เห็นคือ ถ้า พ.ร.บ. ตัวใหม่ผ่านการพิจารณา การ
เกิดขึ้นของสื่อภาคประชาชนก็อาจลำบาก และเติบโตได้ยาก

ประเด็นการตรวจสอบ กสทช. ที่ผ่านมาก็มีการพูดคุยกันว่าตรวจสอบ กสทช. ทำได้ยาก และ กสทช. ไม่
ค่อยฟังภาคประชาชน เลยอยากให้มีการแก้ไข พ.ร.บ. กสทช. ให้มีการปรับเปลี่ยนอำนาจ ซึ่งปัจจุบันนี้ ก็มีการ
ปรับเปลี่ยนจริง แต่ถามว่าได้ปรับเปลี่ยนไปตามที่เราเคยเสนอไปหลายๆ ครั้งหรือเปล่าซึ่งคิดว่าไม่ใช่ สิ่งที่สำคัญมาก
คือการตรวจสอบ ที่ผ่านมากสทช. ไม่ได้ยึดโยงกับภาคประชาชน ในร่างใหม่ก็ยิ่งร้ายขึ้นไปอีก ดูตั้งแต่องค์กรสรรหา
และองค์กรตรวจสอบ เมื่อก่อนมี ๑๑ องค์กร (มีสหพันธ์วิทยุชุมชนเป็นหนึ่งใน ๑๑ องค์กรด้วย) เป็นองค์กรสรรหา
ตอนนี้โดนตัดออกไปเหลือ ๗ องค์กร

ส่วนคณะกรรมการตรวจสอบที่จะเข้ามาแทนที่ กตป. แทนจะเป็นองค์กรเดียวกับองค์กรสรรหา คือองค์กรสรรหาและองค์กรประเมินไม่ได้ต่างกัน โดยเฉพาะการให้ สตง. เข้ามา และกลายเป็นองค์กรตรวจสอบภายในไป อย่างไรก็ตาม สตง. ก็มีหน้าที่ตรวจสอบเป็นประจำอยู่แล้ว และการตรวจสอบที่เกิดขึ้นไม่ได้ยึดโยงกับภาคประชาชน คือ ไม่ต้องมีการรายงานว่ามีตรวจสอบอะไรบ้าง ดังนั้น กสทช. และสำนักงาน กสทช. ใช้งบประมาณกันอย่างไร แต่ละบุคคลใช้เงินกันอย่างไร ประชาชนแทบจะไม่ว่างอะไร ด้วยเหตุนี้ การเอาหน่วยงานตรวจสอบภายนอกมาตรวจสอบภายใน เอาคนที่เป็นกรรมการสรรหามาเป็นคนตรวจสอบ เป็นกรรมการกำกับ ประเมิน จึงเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วง

เราได้แย้งและมีข้อเสนอมาตลอดในช่วง ๔ - ๕ ปีที่ผ่านมาว่าทำอะไรให้ กสทช. ยึดโยงกับภาคประชาชนหรือภาคประชาสังคมมากขึ้น แต่การแก้ไขกฎหมายฉบับนี้ กลับเอาการยึดโยงและการตรวจสอบทั้งหมดไปผูกกับหน่วยงานรัฐเสียส่วนใหญ่ นอกจากนี้ที่มาของกรรมการที่ต้องมีสภาบรรดาศักดิ์ที่สูงก็เป็นปัญหามาก มันไม่ตรงกับควมเชี่ยวชาญที่ควรมีอยู่เลย ร่างกฎหมายฉบับนี้จะทำให้รูปร่างหน้าตาของ กสทช. ในอนาคตน่าจะเป็นบุคคลวัยเกษียณ

กลไกการตรวจสอบที่ไม่ยึดโยงกับภาคสังคมน่าเป็นห่วงมาก และ กสทช. เป็นหน่วยงานที่เมื่อก่อนสังคมคิดว่ามีความเป็นอิสระ พอไปผูกกับกระทรวงไอซีทีและภายใต้แผนดิจิทัลฯ อาจทำให้ความเป็นอิสระขององค์กรนี้หายไป เป็นการทำงานภายใต้คำสั่งกระทรวงและแผนดิจิทัลฯ การจัดสรรคลื่นให้ทั่วถึงและเป็นธรรมเป็นเรื่องยาก และภาคประชาชนไม่ควรนิ่งนอนใจว่าเขาไม่ตัด “๒๐ เปอร์เซนต์” ออกไป เพราะ ๕ ปีที่ผ่านมา เราใช้คลื่นชั่วคราวมาโดยตลอด ไม่ได้มีการจัดสรรจริง ถ้าต่อไปเป็นไปตามร่างกฎหมายฉบับนี้ ก็ไม่รู้ว่าเอาคลื่นที่ไหนมาจัดสรร

อนาคต กองทุน กทปส. จะต้องจัดสรรเงินไปกองทุนดิจิทัลฯ ด้วย ขณะเดียวกันร่างกฎหมายก็กำหนดให้ต้องเอาเงินส่วนหนึ่งไปชดเชยในการเรียกคืนคลื่น แม้ว่ากฎหมายปัจจุบันจะมีการกำหนดให้กองทุน กทปส. ทำอะไรบ้าง สื่อชุมชนก็ยังไม่ได้รับเงินจากกองทุน กทปส. เลย ถ้ามีการปรับไปตามเนื้อหากฎหมายใหม่ สื่อชุมชนก็ยากที่จะเข้าถึง

การจัดสรรคลื่นความถี่ให้ภาคประชาชนไม่น้อยกว่าร้อยละ ๒๐ ตอนนี้อย่างไรก็ยังไม่รู้ว่าจะคิดจากอะไร คนใน กสทช. ก็คิดว่าเป็นวิทยุที่กระจายเสียงได้ ๒๐ กิโลเมตร แต่คนทำสื่อชุมชนคิดการกระจายเสียงในระดับตำบล ระดับจังหวัด และระดับชาติ ยังไม่มีการสร้างความเข้าใจว่า “๒๐ เปอร์เซนต์” คืออะไรและอยู่ตรงไหน ขอเรียกร้องให้มีการกระจายการถือครองคลื่นความถี่ ตอนนีแทบจะไม่มีหวังแล้ว

นางสุวรรณา จิตประภัสร์ : มุลินธิเพื่อผู้บริโภค

ร่างกฎหมายฉบับนี้กำลังจะเอาสิ่งที่เป็นของประชาชนไป เอาคำว่าทรัพยากร (คลื่น) เป็นของประชาชนออกไป กลายเป็นของชาติ ประการที่สองเอาหลักการเรื่องกรรมการสรรหาที่ประชาชนเคยมีส่วนร่วมออกไป ประการที่สามเอากรรมการด้านการคุ้มครองผู้บริโภคออกไปอีกหนึ่งคน ประการที่สี่ เอาความโปร่งใสออกไป ประการที่ห้าเอาเงินที่จะพัฒนาศักยภาพผู้บริโภคออกไป ประการที่หกเอาเรื่องความโปร่งใสในการตรวจสอบออกไป

สิ่งที่เกิดขึ้นต่อไป คือ การครอบงำของธุรกิจโทรคมนาคมและธุรกิจสื่อ เราจะเห็นบางบริษัทที่มีอำนาจเหนือตลาดที่สามารถเป็นผู้กำหนดได้ว่ากิจการโทรคมนาคมจะเอาอย่างไร สื่อทีวีจะเอาอย่างไร เป็นอำนาจเบ็ดเสร็จที่เราเห็นในธุรกิจอื่น อย่างเช่นธุรกิจพลังงาน ตอนนี้ทรัพยากรที่มีค่ามากกว่าน้ำมันกำลังจะถูกยึดไป

การกำหนดด้านผู้บริโภคในแง่จำนวนปีมากกว่าผลงาน ท้ายที่สุดกระทรวงดิจิทัลฯ อาจจะหีบใครก็ได้ที่สามารถตอบสนองกับทางกระทรวงได้มากกว่า ไปเป็น กสทช. ขณะที่การควบคุมกรรมการด้านผู้บริโภคเหลือ ๑ คน ก็ไม่ทราบว่าท่านจะสามารถแก้ไขปัญหาผู้บริโภคได้จริงจังหรือเปล่า ขนาดเรามี ๒ ท่านที่มีฝีมือมากก็ยังไม่อยากที่จะผลักดัน สามารถแก้ไขได้ระดับหนึ่งเท่านั้น ถ้าเราปล่อยให้กรรมการด้านคุ้มครองผู้บริโภค มาจากจำนวนปีที่ทำงานแต่ไม่เคยแก้ไขอะไรเลย ประชาชน ๖๐ กว่าล้านคนจะอยู่ในกำมือของคนเพียงคนเดียว ดังนั้นจำเป็นจะต้องร่างนโยบายที่มีลักษณะป้องกันมากกว่าการเยียวยา เพราะว่าการป้องกันความเสียหาย

ภาคประชาชนควรจะยืนยันว่ากรรมการสรรหาต้องมีส่วนของภาคประชาชนด้วย ส่วน กตป. นั้น ตอนแรกมองว่าเป็นองค์กรตรวจสอบเท่านั้น แต่เราก็ควรเรียกร้องว่าควรมีกลุ่มของผู้บริโภคเข้าไปด้วย เพราะว่าจะกำกับได้ อย่างไรก็ตามท่านเป็นแค่กลไกอันหนึ่งที่ไม่ได้เป็นตัวแทนหรือเข้าใจมิติของผู้บริโภคเลย

ส่วนประเด็นเรื่องกองทุน ถ้าคิดว่ากองทุนสามารถเอาเงินไปลงทุนได้ อะไรจะเกิดขึ้น ทุกคนก็จะให้ความสำคัญด้านการลงทุนมากกว่าพัฒนาศักยภาพ ตอนนี้ กสทช. ทำงานมา ๕ ปีแล้ว การศึกษาการรู้เท่าทันสื่อยังไม่ถึงไหน ถ้าท่านไม่ได้เอาเงินกองทุนมาผลักดันเรื่องนี้จริงจัง ให้ความสำคัญอันดับหนึ่ง ท่านจะละเลยเยาวชน ๑ ช่วงอายุคน (๑๐ ปี) อย่างเช่น การปล่อยให้เขาถูกมอมเมาโดยกระแสของสื่อที่เราเห็นอยู่ว่ามีลักษณะของการมอมเมาในแง่ของการใช้สินค้าฟุ่มเฟือย การมีพฤติกรรมผิดๆ และก็ยังเป็นอยู่มาก โดยไม่สามารถกำกับได้ การที่เราไม่ใช้เงินกองทุนฯ อย่างจริงจังลงไปในเรื่องนี้ ความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในกลุ่มเยาวชนเป็นกลุ่มแรกจะมหึมา และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นในสังคมภายภาคหน้า รัฐบาลตามแก้ไม่ทัน

ตอนนี้สื่อมวลชนอยู่ภายใต้การครอบงำของทุน แปลว่าบริษัทว่าอย่างไร ก็ต้องไปอย่างนั้น เจ้าของเงินว่าอย่างไรก็ต้องไปทางนั้น เพราะฉะนั้นเราจะเห็นสื่อมวลชนที่มีคุณภาพด้อยลงไปเรื่อยๆ เรื่องดาราตบกันก็เป็นวาระแห่งชาติในเช้าวันหนึ่งได้ สิ่งเหล่านี้เป็นการมอมเมาประชาชนแบบหนึ่ง แต่สื่อมวลชนที่มีคุณภาพก็มีอยู่ แต่ก็โดนกำกับโดยโฆษณา โดยทุน กองทุนนี้กลับไม่สามารถส่งเสริมศักยภาพสื่อมวลชนได้เท่าที่ควรจะเป็น

เรื่องของผู้พิการ แม้ว่าจะมีการผลักดันเรื่องการเข้าถึง แต่สิ่งที่เกิดขึ้นก็มีเปอร์เซ็นต์น้อยมากที่ได้ปฏิบัติไปแล้ว ก็เลยคิดว่าอย่างไรก็ไม่เห็นด้วยกับการเอาเงินกองทุนไปลงทุน เพราะว่าเมื่อมีการลงทุน มีการสร้างเงินขึ้นมาใหม่ ฟังก็ดูดี แต่จริงๆ แล้วท่านต้องสร้างคุณภาพของคนขึ้นมาใหม่ ไม่ใช่ไปสร้างเงินขึ้นมาใหม่ เพราะว่าสร้างเงินขึ้นมาใหม่ ท่านจะเอาไปทำอะไร ก็ไปต่อเงินเรื่อยๆ แต่คุณภาพของคนลดลงไปเรื่อยๆ

เห็นด้วยกับประเด็นที่มองว่าการทำงานคุ้มครองผู้บริโภคล่าช้า เพราะกระบวนการพิจารณาของกรรมการเหลือ ๗ คน ความล่าช้าทำให้ความยุติธรรมไม่เกิดขึ้น แต่เห็นว่าถ้ากระบวนการในระดับคณะอนุกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคสามารถตัดสินและลงโทษเบ็ดเสร็จได้ อาจจะช่วยให้ความยุติธรรมเกิดขึ้นกับทางผู้บริโภคได้อย่างรวดเร็ว ถ้ามีการปรับสิ่งเหล่านี้ ก็อาจจะขับเคลื่อนให้ความเป็นธรรมแก่ผู้บริโภคได้มากขึ้น

นายสุปัน รักเชื้อ : อุปนายกฝ่ายสิทธิเสรีภาพสื่อ สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย

ร่างกฎหมายฉบับนี้ เกิดจากความกังวลที่เกิดจากการใช้สื่อของกลุ่มธุรกิจการเมือง การนำเสนอของสื่อ และการใช้เงินกองทุน ก็เลยมีการแก้ พ.ร.บ. เพื่อลดสถานะของ กสทช. จากการเป็นองค์กรอิสระมาเป็นองค์กรภายใต้การกำกับของคณะกรรมการดิจิทัลฯ ซึ่งคิดว่า “เสียของ”

ตัวแทนวิชาชีพสื่อ ๕ องค์กร ได้ไปคุยกับกรรมาธิการร่างรัฐธรรมนูญ (กรธ.) และถามว่าสถานะของ กสทช. ยังคงมีความเป็นอิสระไหม? ได้รับคำตอบว่าเป็นอิสระโดยเป็นการทำงานภายใต้กระทรวงดิจิทัล ส่วนการใช้คำว่า “ชาติ” ในเรื่องของทรัพยากรคลื่นความถี่ที่หลายคนกังวล เราต้องมองถึงคำว่า “รัฐ” ซึ่ง กรธ. ก็อธิบายว่ารัฐนั้นมีประชาชน มีอาณาเขต (ตามนิยามทางรัฐศาสตร์) เพราะฉะนั้นก็เป็นการรวมหมดแล้ว สิ่งที่เราพูดมาเป็นความพยายามเชื่อมโยงให้เห็นถึงกระบวนการ ถ้าจะดูตรงนี้ ก็ต้องดูร่างรัฐธรรมนูญด้วย ถ้าร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่เปิดช่องไว้ให้ ร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้ก็ขัดแย้งกับรัฐธรรมนูญ ไม่สามารถดำเนินการต่อไปได้

ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ จะมีการใส่เรื่องการปฏิรูปสื่อเข้าไปด้วย และทาง กรธ. ก็ถามกลับมาว่าคนในองค์กรสื่ออยากเห็นการปฏิรูปสื่อในแง่ไหน ซึ่งก็รู้กันอยู่ว่าคนในองค์กรสื่อมีความเห็นที่แตกออกเป็น ๒ ทาง คือ บางคนต้องการให้มืองค์กรสภาวิชาชีพสื่อแห่งชาติ แต่บางคนก็ไม่เอา เคยเสนอกันว่าถ้าอยากปฏิรูปให้เขียนบทบาทหน้าที่ องค์กรวิชาชีพหรือนักข่าวต่างๆ จะต้องมีการของกิจกรรมในการสนับสนุน ส่งเสริม ให้ประชาชนและผู้บริโภคสื่อเติบโตและเท่าทันในการตรวจสอบสื่อ ทาง กรธ. ก็บอกว่าถ้าอย่างนั้นก็ไม่ต้องปฏิรูปหรอก ให้มีการปฏิรูป ๒ เรื่องก็แล้วกัน คือ การศึกษาและกระบวนการยุติธรรมว่าด้วยสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ก็คิดว่าพูดเล่น แต่พอร่างรัฐธรรมนูญนี้ออกมา ก็มีเพียง ๒ เรื่องนี้จริงๆ ก็เลยมาวิเคราะห์ว่า กรธ. กลัวจะขัดแย้งกับสื่อมวลชนในการเผยแพร่ข่าวสารหรือว่าเขาคิดว่ามี พ.ร.บ. ส่งเสริมสิทธิเสรีภาพของสื่อที่อยู่ใน ครม. อยู่แล้ว ซึ่งตัวนี้มีมาตั้งแต่สถาปนาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.)

เรื่องของคลื่นความถี่และกองทุน มีวิทยากรหลายท่านพูดไปแล้ว แต่จึงอยากโยงไปถึงเรื่องผลกระทบต่อสื่อ คือมันจะกระทบต่อช่องทางการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารของสื่อ เพราะกระบวนการได้มาซึ่งใบอนุญาตประกอบกิจการ ไม่ต้องได้มาจากการประมูลก็ได้ มีการระบุไว้ชัดในร่าง พ.ร.บ. ก็ขึ้นอยู่กับว่าจะทำกันอย่างไร เมื่อช่องทางในการนำเสนอของสื่อถูกกำหนดไว้เช่นนี้ ไม่ว่าสื่อจะมีสิทธิเสรีภาพมากแค่ไหน มันก็ไม่สามารถกระทำได้อย่างเต็มที่ เพราะไปถึงเรื่องการปฏิบัติงานของสื่อ อย่างเช่น การประกาศใช้มาตรา ๔๔ ของ คสช. ที่ให้อำนาจ กสทช. ดำเนินการกับสื่อ โดยอ้างถึงคำสั่ง คสช. ๙๗/๒๕๕๙ ผมก็เห็นว่าการใช้มาตรา ๔๔ โดยอ้างว่าจะมาดำเนินกับวิทยุชุมชนนั้น เป็นการ “เสียของ” ซึ่งก็เท่ากับว่า คสช. ไม่รู้เรื่องการทำงานของ กสทช. ที่มีต่อวิทยุชุมชนเลย รวมไปถึงสื่อต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็นทีวีดิจิทัล ทีวีดาวเทียม วิทยุต่างๆ ฯลฯ เพราะกระบวนการที่ผ่านมา เขาดำเนินการ เขาได้พูดคุย เขาทำความเข้าใจร่วมกันได้ระดับหนึ่ง มันมีพื้นที่ในการทำความเข้าใจร่วมกันในการแก้ไขปัญหาระดับหนึ่ง พูดอีกแบบหนึ่งก็คือ กสทช. เอาอยู่

อีกประการหนึ่งคือ การได้มาซึ่งกรรมการสรรหา และโครงสร้างของกรรมการ กสทช. มันง่ายไปทุกเรื่อง หรือเปล่า คำนึงถึงประโยชน์ได้เสียของประชาชนหรือไม่ คงต้องพิจารณากันใหม่ ที่ผ่านมานั้นยังมีพื้นที่ในความเห็นต่างที่เราจะทำความเข้าใจร่วมกัน และเรื่องของการนำเงินกองทุนไปลงทุนนั้น การลงทุนมีความเสี่ยง ยกตัวอย่างกองทุนประกันสังคม เราบอกทุกครั้งว่าเป็นไปได้ไหมที่ไม่ต้องเอาเงินไปลงทุน เอามาเพิ่มเป็นค่ารักษาพยาบาลให้กับ

ผู้ยากไร้ ผู้ใช้ประโยชน์จากเงินกองทุนประกันดีไหม ที่ผ่านมารู้ว่าเราเอาเงินของเราไปทำอะไรบ้าง เราเห็นแต่เขารายงานว่าขาดทุนเท่านั้นเท่านี้ ถ้ากฎหมายอนุญาตให้เราไม่ต้องจ่ายเงินให้กองทุนประกันสังคมบ้าง คิดว่าจะเห็นยอดเงินที่ร่อยหลอลงไป

แลกเปลี่ยนความคิดเห็นจากเวทีเสวนา

นายฐากร ตัณฑสิทธิ์ : เลขาธิการ สำนักงาน กสทช.

ร่าง พ.ร.บ. ฉบับนี้เป็นร่างที่กระทรวงไอซีทีเป็นผู้กร่างขึ้นมาในสมัย ม.ร.ว. ปรีดียาทร ที่นำส่งไปขอความเห็นชอบจาก ครม. ในส่วนของสำนักงาน กสทช. ที่ไปชี้แจงต่อคณะกรรมการ หมายถึงคณะกรรมการกฤษฎีกาในส่วนของคณะกรรมการชุดนี้ด้วย ซึ่งก็มีหลายประเด็นที่เราไม่เห็นด้วย บางประเด็นยังมีข้อโต้แย้งกันอยู่ มีการโต้แย้งกันว่าจะลงเอยอย่างไร

ในส่วนของสำนักงาน กสทช. ข้อเสนอในส่วนของการเงินการงบประมาณของ กสทช. นั้น เสนอว่ากระบวนการในการพิจารณาอนุมัติไม่ควรที่จะอยู่ในอำนาจของ กสทช. ทุกกรณี ควรจะเป็นอำนาจของบุคคลภายนอกเข้ามาอนุมัติงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณสุดท้ายจะจบที่รัฐสภาหรือจะจบที่คณะกรรมการที่จะแต่งตั้งขึ้นมา ก็ขอให้มีการคณะกรรมการคนกลางขึ้นมาอนุมัติงบประมาณ ซึ่งจะทำให้การทำงานของ กสทช. มีความโปร่งใส และมีความยุติธรรมมากยิ่งขึ้น อยากเห็น กสทช. ในยุคหน้า เป็นผู้ที่ทุ่มเทการทำงาน มาออกกฎหมาย กฎกติกากำหนดคุ้มครองผู้บริโภคมากกว่าที่จะยุ่งเกี่ยวกับการอนุมัติเงินงบประมาณที่เกิดขึ้นอยู่ในปัจจุบันนี้

ประเด็นเรื่องกองทุนของ กสทช. เนื่องจากเงินรายได้ของ กสทช. ในขณะนี้ มี ๒ ประเภท รายได้แรกเป็นเงินรายได้ที่เกิดขึ้นจากการทำงานของ กสทช. ในส่วนที่สองเป็นเงินกองทุน กสทช. ที่เกิดขึ้นในปัจจุบัน เราเรียกว่ากองทุน กทปส. และอำนาจในการอนุมัตินั้น ถึงแม้จะมีคณะกรรมการบริหารกองทุนก็จริง แต่อำนาจสุดท้ายก็ไปอยู่ที่ กสทช. เช่นเดิม การใช้จ่ายเงินเกิดขึ้นล่าช้ามาก กรรมการกองทุนเห็นชอบแล้ว แต่พอเข้าประชุม กสทช. ก็มีความเห็นที่แตกต่างออกไปอีก รัฐบาลเคยบอกว่าการอนุมัติเงินกองทุนไม่ได้เชื่อมโยงกับการใช้จ่ายของรัฐบาลเลย ทำให้มีประเด็นโต้แย้งกันเกิดขึ้นในการอนุมัติเงินดังกล่าว ซึ่งทางสำนักงาน กสทช. เห็นว่าในกรณีนี้ ถ้ายิ่งปล่อยให้กองทุนยังเป็นเช่นนี้อยู่ การใช้จ่ายเงินของกองทุนจะไม่เกิดขึ้นเลย

ขณะนี้เงินกองทุนของ กสทช. ที่ฝากในบัญชีไว้มีประมาณ ๒๘,๐๐๐ ล้านบาท ยังไม่มีการใช้จ่ายเงินเลย ส่วนหนึ่งก็เกิดจากคำสั่งของ คสช. ด้วยที่ชะลอการใช้จ่ายเงินไว้ ส่วนที่สองคือเงินกองทุน กทปส. เดิมที่โอนมาสู่ กสทช. ในปัจจุบัน ก็ยังมีการอนุมัติที่ล่าช้าอยู่ เนื่องจากว่าการทำแผนการทำอะไรต่างๆ ของการบริหารกองทุนและ กสทช. ที่แตกต่างกันในการทำงาน ส่วนที่สาม ก็คือในส่วนของรัฐบาลเอง ที่เห็นว่าเงินที่อนุมัติไม่ได้เชื่อมโยงกับการทำงานของรัฐบาล ก็ทำให้เกิดปัญหาอุปสรรคต่างๆ ทางสำนักงานฯ ก็เลยเห็นว่ากองทุนของ กสทช. ถ้าจะให้ นายกรัฐมนตรีมาเป็นประธานอนุมัติ และไปเชื่อมโยงกับการทำงานของรัฐบาล และอนุมัติให้จ่ายขึ้น ในกระบวนการทำงาน ขอให้แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารกองทุนที่อำนาจในการพิจารณาตรงๆ และมีอำนาจในการทำงานได้อย่างจริงจัง ไม่ว่าจะเป็นผู้อำนวยการสำนักงานงบประมาณ เลขาธิการพัฒนาฯ เลขาธิการรัฐมนตรี หรือหน่วยงานภาคเอกชน

ต่างๆ ที่จะเข้ามาเป็นกรรมการบริหารกองทุน ในส่วนนี้ทางสำนักงานฯ พร้อม เพราะว่าปัญหาอุปสรรคต่างๆ จะได้
ข้อยุติและลดลงด้วย

เงินของกองทุน กสทช. ในขณะนี้ มี ๒ หน่วยงานที่ใช้เงินกองทุนของ กสทช. อยู่ คือ ๑) กองทุนสื่อ
ปลอดภัยและสร้างสรรค์ ที่ กสทช. จะต้องจัดสรรให้ตามกฎหมายที่ พ.ร.บ. สื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ที่กำหนดไว้
และ ๒) กองทุนพัฒนากิจการทางด้านการศึกษาศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ที่ กสทช. จะต้องมีการอนุมัติเงินในส่วนนี้
อีกกฎหมายหนึ่งที่กำลังจะออก คือ กองทุนดิจิทัลฯ ที่กำลังจะออกให้ กสทช. มีการจัดสรรเงินจากกองทุนเข้าไปสู่
กองทุนดิจิทัลฯ ด้วย เงินทั้งหมดนี้มาจากเงินของผู้ประกอบการโทรคมนาคม กระจายเสียง และโทรทัศน์ กสทช.
จะต้องจัดสรรเงินดังกล่าวให้กับทั้ง ๓ กองทุนนี้ ซึ่งจะจัดไปให้กองทุนดิจิทัลฯ ๒๐ - ๒๕ เปอร์เซ็นต์ กองทุนสื่อ
ปลอดภัยฯ ๕ หรือ ๑๐ เปอร์เซ็นต์ หรือจะออกมาเท่าไรก็ยังไม่รู้ ก็จะเหลือเงินที่กองทุน กสทช. ไม่เยอะแล้วตอนนี้
แต่ทั้งหมดนี้ไม่อยู่ในอำนาจของ กสทช. ในการอนุมัติ อยากจะเห็นภาพนั้นมากกว่า การทำงานต่อไปนี้สำนักงาน
กสทช. เอง อยากจะเห็นภาพมิติของการคุ้มครองผู้บริโภคมากกว่า เพราะฉะนั้นถ้าเราทำตามกฎกติกาที่ได้ก็จะไม่มี
ใครอยากมาเป็น กสทช. เพราะไม่มีอะไรที่จะมาอนุมัติแล้ว จะได้มาทำงานด้านการคุ้มครองผู้บริโภคจริงๆ อยาก
เห็น กสทช. ในอนาคตที่มีความโปร่งใสและเป็นองค์กรที่ยืนอยู่บนผลประโยชน์ของประชาชน

อีกมิติหนึ่งที่ยังไม่มีความชัดเจนคือเรื่องดาวเทียมว่าอำนาจในการดำเนินการเป็นอำนาจของ กสทช.
หรือเป็นอำนาจของกระทรวงไอซีที ในเรื่องนี้ ทางสำนักงาน กสทช. ไม่ขัดข้องว่าจะให้เป็นอำนาจของใคร แต่ขอให้
กรรมการเขียนไว้ให้ชัดเจน เพราะความเสียหายที่เกิดขึ้นในขณะนี้มากมายมหาศาล ผมได้นำเสนอ ๑๑ ประเด็น
ให้กับทางคณะกรรมการแล้ว ซึ่งคงไม่สามารถนำเสนอได้หมดในที่ประชุมนี้

เรื่องการสรรหาเลขาธิการ กสทช. รวมถึงการแต่งตั้ง การถอดถอนเลขาธิการ กสทช. เป็นอำนาจของ
กสทช. แต่ต้องขอความเห็นชอบจากวุฒิสภาหรือ สนช. ในปัจจุบัน เพื่อสร้างอำนาจในการถ่วงดุลกัน ไม่ได้
หมายความว่าจบที่เดียว เพราะฉะนั้นการทำงานทั้งหมดจะสร้างการถ่วงดุลอำนาจกัน ถ้าเกิดว่า กสทช. เองเห็นว่า
สำนักงานดำเนินงานไม่ถูกต้อง ก็มีอำนาจที่จะตรวจหรือถอดถอนได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากทาง สนช. แต่
ต้องชี้แจงว่ากระบวนการที่จะต้องถ่วงดุลกันนี้มีอะไรบ้าง เราอนุมัติถูกต้องหรือไม่ถูกต้อง ซึ่งจะทำให้การถ่วงดุล
ต่างๆ เกิดขึ้นในกระบวนการทำงาน

เรื่องการเปิดเผยข้อมูลรายบุคคลนั้น การเปิดเผยการใช้จ่ายเงินของคณะกรรมการทางเว็บไซต์จะรับไป
ดำเนินการให้ ส่วนข้อมูลรายบุคคลนั้น ทาง สตง. มีอยู่แล้ว ส่วนจะเปิดเผยข้อมูลได้มากน้อยแค่ไหนก็ขึ้นอยู่กับ
กฎหมาย สำหรับเรื่องการประมูลที่มีการกำหนดไว้ว่าให้มีการทำ Beauty contest ได้ มีความเห็นไปแล้วว่า
ทางสำนักงาน กสทช. ไม่เห็นด้วย อยากให้มีการประมูลอย่างเดียว เนื่องจากเป็นประเด็นของความน่าเชื่อถือ การ
ทำ Beauty contest นั้นเป็นการใช้ดุลพินิจที่มีการเอนเอียงได้ เพราะฉะนั้นถ้าอยากให้ กสทช. มีความโปร่งใส
ขอให้ใช้วิธีประมูลวิธีเดียวเท่านั้น

เรื่องการคืนคลื่นความถี่ที่ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่เขาใช้งานอยู่ในปัจจุบันที่ยังไม่ครบกำหนดเวลาที่
เขาจะคืนกลับมา อำนาจในการเรียกคืนคลื่นความถี่ของ กสทช. คือการเรียกคืนคลื่นที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์แล้ว แต่ทุก
ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจไม่เคยบอกว่าคลื่นของเขาไม่ได้ใช้ประโยชน์เลย นี่คือปัญหาที่เกิดขึ้นกับ กสทช. ในขณะ

นี้ ยกตัวอย่าง เราเรียกคลื่นความถี่ในย่าน ๒๖๐๐ MHz ของกรมประชาสัมพันธ์ เขาก็ยืนยันว่าเขาใช้งาน มันเป็นประเด็นที่ฟ้องร้องกันที่ศาลปกครอง ปัจจุบัน กสทช. เองเรียกคลื่นดังกล่าวไม่ได้เลย จนกว่าศาลปกครองจะตัดสิน ซึ่งก็ใช้เวลานานมาก ในอีกกรณีหนึ่งกำลังเรียกคลื่นจาก อสมท. ก็เป็นประเด็นว่าเมื่อเราบอกว่าเขาไม่ได้ใช้คลื่น แต่เขาบอกว่าเขาใช้งานอยู่ ซึ่งกำหนดระยะเวลาใช้งานอาจจะเป็นเวลา ๕ ปีหรือ ๗ ปี เพราะฉะนั้นแนวทางที่ กสทช. ไปชี้แจงต่อคณะกรรมการกฤษฎีกาในชุดแรก คือเรามองว่าจะทำอย่างไรเพื่อให้ประเทศชาติได้ใช้งานคลื่นความถี่ เพื่อที่จะเอาคลื่นความถี่ดังกล่าวมาใช้งานในระหว่างนี้ เอาไปประมูลได้ เอาไปใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เราก็เลยมองว่าเงินที่เกิดจากการประมูลจะขอเอามาเยียวยาให้เขาก่อน ไม่ได้เอาเงินรัฐมาให้เขา แต่เอาเงินที่ได้จากการประมูล มีการตั้งคณะกรรมการตั้งราคากลางที่จะเกิดขึ้น ที่จะคืนให้เขาก็เปอร์เซ็นต์ คณะกรรมการที่จะจัดตั้งนี้จะต้องมีผู้แทนจากทั้งกระทรวงการคลัง สำนักงานอัยการสูงสุด หรือกฤษฎีกา หรือหลายหน่วยงานที่จะต้องประเมินว่าจะต้องคืนกลับไปให้เขาประมาณเท่าไร นี่เป็นเรื่องของรัฐวิสาหกิจ

ในกรณีของหน่วยงานของรัฐที่ใช้คลื่นความถี่อยู่ในปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานทางด้านความมั่นคง หน่วยงานทางด้านเศรษฐกิจ คลื่นที่ใช้อยู่ของบางหน่วยงานมีมูลค่าทางเศรษฐกิจสูง แต่การที่เราจะให้เขาย้ายไปใช้คลื่นย่านอื่น เขาต้องเปลี่ยนอุปกรณ์ เครื่องไม้เครื่องมือในการใช้งาน ประเด็นมีอยู่ว่าเราจะเอาที่เงินที่ไหนไปให้เขา ถ้าอยากจะให้เขาย้ายไปใช้คลื่นย่านอื่น ซึ่งเป็นไปได้ไหมถ้าเกิดว่าหน่วยงานทางด้านนี้จะคืนคลื่นกลับมา แต่เมื่อมีการประมูลแล้ว จะต้องหาเครื่องไม้เครื่องมือไปทดแทนให้เขาคืน ความหมายก็คือเราไม่ได้ให้เงินเขาไป แต่เป็นการชดเชยเครื่องไม้เครื่องมือ อย่างเช่น วิทย์ walky talky ที่ใช้อยู่ ต้องใช้เงิน ๒,๐๐๐ ล้านบาท จะต้องคืนกลับไปถ้ามีการประมูลแล้ว ถ้าเราประมูลได้มา ๑๐,๐๐๐ ล้านบาท ก็คืน ๒,๐๐๐ ล้านบาท อีก ๘,๐๐๐ ล้านบาทก็เป็นรายได้ของแผ่นดิน นี่เป็นแนวคิดของ กสทช. ที่นำเสนอต่อคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่องการคุ้มครองผู้บริโภคมีความสำคัญ อยากจะเห็นภาพว่าคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคที่เขียนไว้ในกฎหมาย อยากให้เป็นคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคแทน ให้สำนักงานเป็นฝ่ายเลขานุการดำเนินการต่างๆ คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคที่มาจากภาคประชาชนสามารถตัดสินได้เลย ไม่ต้องมาให้ กสทช. พิจารณา อยากให้มีการพิจารณาให้เสร็จภายใน ๓ - ๕ วัน ซึ่งจะเป็นมติที่ตีมากในการคุ้มครองผู้บริโภค โดย กสทช. มีหน้าที่ในการออกกฎกติกาให้คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคนำไปปฏิบัติ คณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมีหน้าที่พิจารณาตามกฎหมายที่ กสทช. ออก เมื่อมีการวินิจฉัยออกไป ก็ให้การวินิจฉัยนั้นมีผลบังคับใช้ ทำให้กระบวนการทำงานสั้นและกระชับมากยิ่งขึ้น

ประเด็นการนำเงินกองทุน กสทช. ไปลงทุน เป็นการนำเสนอของหน่วยงานภาครัฐหน่วยงานหนึ่ง โดยเฉพาะกระทรวงการคลัง คืออธิบดีกรมบัญชีกลาง ที่ได้ถามในคณะกรรมการบริหารกองทุนฯ ว่าเงินกองทุนที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน เราให้สถาบันการเงินมาประมูล ใครให้ดอกเบี้ยมากเราก็ให้ไป เราใช้วิธีนี้ในปัจจุบัน ท่านถามว่าเอาไปซื้อพันธบัตรได้หรือไม่ แต่ในกฎหมายระบุไว้ว่าเราทำไม่ได้ ก็เลยเสนอให้คณะกรรมการ กสทช. เพื่อขอหลักการว่าจะเอาเงินกลุ่มนี้ไปซื้อพันธบัตรรัฐบาลที่มีเงินปันผลมากกว่าเพื่อให้เกิดรายได้ในกองทุน ทำได้หรือไม่ กรรมการ กสทช. บอกว่ามันไม่ได้อยู่ในอำนาจ กฎหมายไม่ได้เขียนไว้ จึงเป็นที่มาว่า จะเอาไปซื้อพันธบัตรรัฐบาลเพื่อให้มีรายได้เกิดขึ้นมากกว่าดอกเบี้ยของทางธนาคารเท่านั้นเอง แต่ในยกร่าง พ.ร.บ. เขียนไว้คลุมเครือ เหมือนกับว่าจะ

เอาเงินไปลงทุน การนำเงินไปลงทุนมีความเสี่ยงเกิดขึ้นอย่างแน่นอน เราไม่เห็นด้วย เราชี้แจงต่อคณะกรรมการธิการ เพื่อขอให้ปรับค่าให้เป็นไปตามเจตนาที่ได้นำเสนอไป

ผู้แทนสมาคมผู้บริโภค จังหวัดสงขลา

การตรวจสอบการทำงานของ กสทช. ในร่าง พ.ร.บ. กสทช. ยังไม่มีความชัดเจน เนื่องจากคณะกรรมการตรวจสอบกับกรรมการสรรหาเป็นชุดเดียวกัน เช่นมีกรรมการที่มาจาก ปปช. และ สตง. ขณะที่ภาคประชาชนหรือผู้บริโภคที่ได้รับผลกระทบจากการใช้ พ.ร.บ. ฉบับนี้ไม่มีสิทธิ์ตรวจสอบเลย โดยกรรมการที่มาจากภาครัฐจะรู้ได้อย่างไรว่าคนที่ได้รับผลกระทบมีปัญหา เช่นการตรวจสอบการแจกกล่องรับสัญญาณทีวีดิจิทัล ผู้บริโภคในพื้นที่จะรู้ปัญหา โดยมีคณะกรรมการตรวจสอบของ กสทช. ไปหาข้อมูลในปีที่ผ่านมา แต่ต่อไปจะไม่สามารถทำงานในลักษณะนี้ได้

ประเด็นถัดมาในมุมข้อร้องเรียนของผู้บริโภค ในส่วนของการคุ้มครองผู้บริโภค การที่มีผู้อำนวยการและผู้ปฏิบัติงานที่ดี ก็จะทำให้แก้ปัญหาคำร้องเรียนได้ดีขึ้น ปัจจุบัน กสทช. พิจารณาเสร็จก็ตั้งไว้ไม่ได้ทำอะไรเลย ถ้ามีสำนักงานที่ดีและมีอำนาจชัดเจน จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภค จึงอยากเสนอให้เขียนระบุไว้อย่างชัดเจนในมาตรา ๖๐ ว่าให้มีคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค เพราะถ้าไม่เขียนไว้ จะไม่เกิดขึ้นจริง

นายพรพิพัฒน์ วัตอักษร : ประธานสหพันธ์วิद्यุชุมชนแห่งชาติ

ขอเสนอ ๓ ประเด็น คือ ๑) วันนี้เราพูดถึงการเปลี่ยนแปลงคือยุคหลอมรวมสื่อ แต่เนื้อหาของร่าง พ.ร.บ. จริงๆ แล้วไม่ใช่ตอบเรื่องยุคหลอมรวม วันนี้สิทธิของภาคประชาชนถูกตัดออกไปหมด ซึ่งตรงกันข้ามกับกฎหมายปัจจุบัน ๒) เรื่องการคืนคลื่นที่ต้องจ่ายเงินเยียวยานั้น เป็นการเขียนกฎหมายที่เอื้อต่อตัวเอง และเงินที่จ่ายก็เป็นเงินของประชาชน นับว่าเป็นการเขียนกฎหมายเพื่อประโยชน์ของตนเอง ไม่ใช่ประโยชน์ของคนส่วนใหญ่ของประเทศ และ ๓) วิद्यุชุมชนเป็นตัวประกันตลอดชีวิต เป็นผู้กระทำความผิดมาตลอด แม้ว่า กสทช. จะแยกประเภทไว้แล้วว่ามีวิद्यุชุมชน วิद्यุธุรกิจ และวิद्यุสาธารณะ แต่ก็มักถูกเหมารวมว่าวิद्यุขนาดเล็กทั้งหมดเป็นวิद्यุชุมชน วิद्यุชุมชนจริงๆ แล้วมีไม่มาก ไม่มีโฆษณา ไม่ยุ่งกับการเมือง ไม่ได้ทำความผิดร้ายแรง แต่วันนี้ก็ยังเป็นจำเลยในสังคม เป็นจำเลยของการเมืองแต่ละยุค การร่างกฎหมายในครั้งนี้นำแสดงให้เห็นถึงความล้มเหลวทางความคิด แทนที่จะปฏิรูปไปข้างหน้า เรากลับปฏิรูปถอยหลัง เราไปแก้เอาส่วนที่ติดออก เอาส่วนที่แย่งเข้ามาใส่ แล้วเราจะเปลี่ยนแปลงไปทำไม กฎหมาย กสทช. ควรต้องปรับปรุงให้ดีขึ้น ให้ยึดโยงกับทุกส่วนของสังคม ให้ประเทศเดินหน้า มีความสามัคคี การเขียนกฎหมายให้แย่งลงนั้นไม่น่าจะเกิดขึ้น

ผู้แทนจากสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน(สตง.)

สตง. รู้สึกเป็นห่วง โดยเฉพาะในเรื่องของ conflict of interest ที่มี สตง. เข้าไปมีส่วนด้วย เรื่องของ กตป. ในรายงานประเมิน สตง. เคยเสนอไปแล้วว่า กตป. น่าจะได้รับการออกแบบให้มีความเป็นอิสระในการทำหน้าที่มากขึ้น เพียงแต่กรรมการชุดนี้ควรจะไปอยู่กับส่วนไหน ควรจะอยู่ในโครงสร้างของ กสทช. หรือขึ้นอยู่กับรัฐสภา เพื่อให้หน่วยงานนี้สามารถตรวจสอบ กสทช. หรือสำนักงาน กสทช. ได้อย่างอิสระอย่างแท้จริง แต่เมื่อมีการร่างกฎหมายปรากฏว่าเราเป็นหนึ่งในคณะกรรมการ ทำให้เราห่วงในเรื่อง conflict of interest ทุกเรื่องที่มีการพูดคุยกัน ไม่ว่าจะ เป็นกิจการดาวเทียม ที่มาของคณะกรรมการ เรื่องงบประมาณ การบริหารกองทุน เราก็ทำความเห็นไว้เหมือนกันแล้วส่งไปให้ประธานคณะกรรมการวิสามัญและประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพราะฉะนั้นตอนนี้ก็ขึ้นอยู่กับท่านจะพิจารณาอย่างไร

ผู้แทนวิฑูษุมชนสหกรณ์เครดิตยูเนียน จ. สุราษฎร์ธานี

ร่างกฎหมายฉบับนี้มีทั้งหมด ๔๙ มาตรา ดูเนื้อหาคร่าวๆ แล้ว รู้สึกว่าจะตัดสิทธิภาคประชาชนไปมาจากฉบับปัจจุบัน อย่างเช่นมาตรา ๓ ให้ยกเลิกมาตรา ๖ ของเดิม ที่ระบุให้มี กสทช. ๑๑ ท่าน ของใหม่มี ๗ ท่าน และตัดมาตรา ๖ (๕) ขาดไปเลย นั่นคือ มีการตัดผู้ที่มีผลงานหรือมีความรู้ และมีความเชี่ยวชาญหรือประสบการณ์ด้านการศึกษาวัฒนธรรมหรือการพัฒนาสังคม สำหรับประเด็นนี้ มีข้อเสนอว่า ในเมื่อเห็นว่า ๑๑ ท่านมีมากเกินไป ก็เสนอว่าให้มี ๙ ท่าน เพื่อเปิดโอกาสให้มาตรา ๖ (๕) ของเดิม มีโอกาสเข้ามาด้วย ทั้งนี้ก็เพื่อให้ภาคประชาชนมีโอกาสเข้ามามีส่วนด้วย

เรื่องคลื่นความถี่ในร่างรัฐธรรมนูญที่จะลงประชามติในวันที่ ๗ นี้ ในมาตรา ๖๐ ที่พูดถึงเรื่องความถี่ ไม่ได้กล่าวถึงภาคประชาชนเลย คลื่นความถี่เป็นสมบัติของชาติเพื่อใช้ให้เกิดประโยชน์แก่ประเทศชาติและประชาชนอยู่ในวรรคท้ายของมาตรา ๖๐ ในรัฐธรรมนูญฉบับก่อนๆ การจัดสรรคลื่นความถี่ได้มีการบัญญัติไว้ มีสัดส่วนของภาคประชาชน แต่ในร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ไม่มีการบัญญัติไว้ อยากเสนอว่าให้มีการบัญญัติไว้ใน พ.ร.บ. กสทช. ในการกำหนดสัดส่วนให้ภาคประชาชน สำหรับประเด็นการชดเชยเมื่อมีการคืนคลื่นความถี่นั้น เห็นว่าคลื่นความถี่ที่ใช้กันอยู่นี้ ส่วนใหญ่เป็นของราชการ หรือของทุน หรือผู้มีรายได้สูง จึงเห็นว่าเมื่อยึดคืนคืนแล้ว ไม่จำเป็นต้องชดเชย

กล่าวปิดการเสวนา

กสทช. สุกัญญา กลางณรงค์

ดิฉันคาดหวังให้ กสทช. เป็นองค์กรที่มีความเป็นอิสระ โดยการทำงานที่ผ่านมา ๕ ปีภายใต้ พ.ร.บ. กสทช. ฉบับนี้ ดิฉันได้รับการคุ้มครองอย่างดี เพราะแม้จะเป็นกรรมการเสียงข้างน้อย แต่ก็สามารถพูดแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ ไม่ถูกปลดออกเสียก่อน แม้จะได้รับการตำหนิอยู่บ้างที่ออกมาเปิดเผยความเห็นในสังคม นั่นคือยังคงมีพื้นที่การทำงานที่เป็นอิสระ แต่สำหรับร่าง พ.ร.บ. ฉบับใหม่ การที่ต้องมีกระทรวง นโยบาย คณะรัฐบาลต่างๆ อยู่เหนือขึ้นไปอีก คาดว่าจะทำให้การทำงานลำบากขึ้น

อย่างไรก็ดี ภายหลังจากการเสวนาในวันนี้ จะรวบรวมข้อเสนอเพื่อนำเสนอต่อ กรธ. แต่อยากแนะนำภาคประชาชนว่า หากจะดำเนินการอะไรต่อไป ให้คิดยาวไป ๕-๑๐ ปีข้างหน้าเลย จะก่อรูป จัดชบวน หรือหยุดพักก่อนเพื่อทบทวนยุทธศาสตร์การปฏิรูปสื่อ สิทธิเสรีภาพการสื่อสาร และการจัดสรรคลื่นความถี่ในประเทศไทย

ในประเด็นการคืนคลื่นตามแผนแม่บทฯ นั้น จะสิ้นสุดระยะแผนเดือนเมษายน พ.ศ. ๒๕๖๐ แต่ถ้าวาง พ.ร.บ. กสทช. ฉบับนี้ผ่าน ผลของกฎหมายกับเงื่อนไขของแผนแม่บท คงเกิดการ over rule กัน และอาจจะเป็นชนวนความขัดแย้งใหม่หรือไม่ ไม่แน่ใจ เพราะสาระในประเด็นนี้ ของร่าง พ.ร.บ. กสทช. ใหม่ ก็คือ “การจัดสรรคลื่น” นั่นเอง เมื่อ คสช. ใช้อำนาจตามมาตรา ๔๔ เข้ามาจัดระเบียบ กสทช. ที่ผ่านมา ประเด็นสิทธิเสรีภาพสื่อถูกคุกคาม ส่วนประเด็นการจัดสรรคลื่นความถี่นี้ ยังเป็นข้อยกเว้นที่ดิฉันถืออยู่ในมือตอนนี้ โดยอาศัยอำนาจของ พ.ร.บ. ฉบับปัจจุบัน

ขอขอบคุณทุกท่านที่มาร่วมเวทีการเสวนาในวันนี้ค่ะ

กสทช. ประวิทย์ ลีสถาพรวงศา

ขอตั้งข้อสังเกตประเด็นเล็กๆ เรื่องการคืนคลื่นความถี่เพื่อนำมาจัดสรรใหม่นั้น ถึงตอนนี้ขอบอกว่าสายเกินไป เพราะไม่มีแผนการจัดสรรคลื่นความถี่ออกมารองรับ เป็นการเอาคลื่นความถี่คืนกลับมาเฉยๆ จึงอาจจะมีปัญหา ตัวอย่างที่เป็นปัญหาของกิจการโทรคมนาคมหากเรียกคืนคลื่นกลับมา แล้วประมูลไม่ทัน แล้วอ้างว่าต้องคุ้มครองผู้บริโภค สิ่งที่เรารู้คือ ต้องวางแผนรองรับการใช้ประโยชน์อย่างต่อเนื่อง ดังนั้น ต้องมีการวางแผนก่อนที่จะเรียกคืนคลื่นความถี่ แต่ถ้าไม่มีแผนแล้วเรียกคืนคลื่นมานี้ ไม่มีประโยชน์หรือไม่มีประโยชน์ อย่างไรก็ตาม เรื่องนี้สะท้อนให้เห็นถึงความบกพร่องของคนขับเคลื่อนแผนว่า “พูดเป็น แต่ทำไม่เป็น” ส่วนเรื่องที่จะทำอย่างไรกับเวลาที่เหลืออยู่นี้ ก็เป็นเรื่องที่น่าคิด

อีกประเด็นหนึ่งคือ “นัยยะซ่อนเร้นของกฎหมาย” โจทย์หนึ่ง ถ้าอ่านกระแสสังคมและคำสั่งของ คสช. คือ โจทย์ที่วาระรัฐจัดการและกำกับสื่อไม่ได้ ทุกคนตระหนักว่า สื่อสร้างสังคม ในขณะที่สื่อก็ทำลายสังคมได้ด้วย ดังนั้น จะทำอย่างไรให้การกำกับสื่อเป็นประโยชน์มากขึ้น ต้องยอมรับก่อนว่า ความจริงสื่อที่สร้างความขัดแย้ง และการทะเลาะเบาะแว้งในสังคมนั้นคือการใช้สื่อทางการเมือง ตลอดเวลา ๑๐ ปีที่ผ่านมา ผมยืนยันว่า เป็นการใช้สื่อของ

ภาคการเมืองล้วนๆ ไม่ว่าจะเป็นการเมืองในภาคไหนก็แล้วแต่ ไม่ใช่สื่อภาคประชาชน ดังนั้น สิ่งที่รัฐแต่ละรัฐควรจัดการคือ จัดการให้สื่อสร้างสรรค์มากขึ้น ดังนั้นหากหาคณะกรรมการจัดการแบบกำกับเป็นยุคของการจัดการแบบ “ควบคุม” มากขึ้น ตกลงแล้วสื่อสามารถสร้างสังคมได้ไหมหรือสื่อต้องเป็นไปตามที่รัฐต้องการ ในระยะยาวต้องคุยกันว่า ในการกำกับดูแลสื่อต้องทำอะไร อย่างไร การเขียนกฎหมายเพื่อแก้ไขมีจำนวนกี่คน อำนาจหน้าที่เท่านี้ “มันไม่ตอบโจทย์” ต้องเขียนให้ได้รายละเอียดว่ามีวิธีการอย่างไร จะกำกับอย่างไร จะให้กำกับดูแลกันเองแค่ไหน กำกับดูแลโดยรัฐแค่ไหน ดังนั้นการเขียนอย่างกว้างตามมาตรา ๓๗ พ.ร.บ. การประกอบกิจการฯ พ.ศ.๒๕๕๑ นั้น แล้วให้ไปลงรายละเอียดเอาเอง จึงไม่ได้ตอบอะไรอีกเช่นกัน และยังเป็นช่องให้ คสช. ใช้อำนาจด้วย นี่คือการบ้านในระยะยาว ส่วนระยะสั้น เช่นเดียวกับที่หลายท่านกล่าวแล้วว่า ร่างนี้เป็นประโยชน์กับใครกันแน่

อย่างไรก็ตาม แม้สุดท้ายจะมี กสทช. ดีหรือไม่ดี สังคมก็ต้องขับเคลื่อนการปฏิรูปสื่ออยู่ดี ไม่ใช่ ๑๑ คนนี้ดีแล้ว ภาคประชาชนไม่ต้องทำอะไร ดังนั้น พี่ต๊ะตระหนักว่า กฎหมายดีหรือไม่ดี กสทช. ดีหรือไม่ดี ภาคประชาชนก็ยังคงเห็น้อยต่อไป เพียงแต่ต่างระดับกันเท่านั้นเอง

อย่างไรก็ตาม อยากบอกว่า ตลอดเวลาที่ทำงานคุ้มครองผู้บริโภค ไม่ใช่ทำงานด้านสื่อ แม้จะมีหลายๆ เรื่องที่ไม่ประสบความสำเร็จ แต่มีการเรียนรู้และการพัฒนา ได้เกิดวัฒนธรรมการเรียนรู้ร่วมกันในสังคม แนวคิดที่ถูกจะถูกขยายและพัฒนาโดยคนในสังคมยิ่งขึ้น ทั้งหมดนี้ คือการเตรียมองค์ความรู้ และทดสอบสังคมว่า สังคมเข้าใจแค่ไหน ในอนาคตเมื่อการเปลี่ยนแปลงมาถึง ความรู้มันพอเหมาะ ก็จะมีอะไร “งอก” ออกมาให้เห็น หลายครั้งโอกาสมา ความรู้ไม่พอ เราจะเกิดการละเลาะระรัง ไม่รู้จะเอาอย่างไร ตัวอย่างง่ายๆ เช่น เมื่อคนที่มีอำนาจทำการรัฐประหาร เอาเข้าจริงแล้ว แม้จะมีอำนาจ แต่ก็ทำอะไรไม่ได้มาก เพราะความรู้ไม่พอ เพราะเราทำการเพียงแค่ว่าบางอย่าง แต่จะแก้ทั้งสังคมมันแก้ไม่ได้ ความรู้ไม่พอ โดยหลักการแล้ว ภาคประชาสังคม วิชาการ วิชาชีพ ต้องสร้างและบ่มเพาะองค์ความรู้ต่อไป แม้ว่าอาจจะไม่รู้ว่าจะได้มีโอกาสใช้เมื่อไร แต่ยืนยันว่าธรรมชาติของพัฒนาการทางการเมือง ทิศทางของโลกกำลังไปในทิศทางเดียวกัน นั่นคือ ทิศทางการมีส่วนร่วมมากขึ้น มีการเปิดกว้างมากขึ้น มีการใช้สิทธิเสรีภาพมากขึ้น ดังนั้น ถ้าเราไม่เตรียมตัวให้พร้อมรับการทิศทางที่จะเกิดขึ้น เราก็จะไม่มีอนาคตไปพร้อมกัน หวังว่าเราจะมีโอกาสได้ร่วมถกเถียงแลกเปลี่ยนเพื่ออนาคตกันต่อไป

ขอขอบคุณวิทยากรทุกท่าน และผู้ที่มาร่วมแสดงความคิดเห็นในเวทีสาธารณะวันนี้ ขอกล่าวปิดประชุมครับ

.....